

A ponte das palabras. Poesía vasca 1990-2000 / Hitzeko zubia. Euskal poesia 1990-2000

Jon Kortazar (antólogo e coordinador)

Formas de citación recomendadas

1 | Por referencia a esta publicación electrónica*

KORTAZAR, JON (ANT. E COORD.) (2011 [2000]). *A ponte das palabras. Poesía vasca 1990-2000 / Hitzeko zubia. Euskal poesia 1990-2000*. Tradución de Miro Villar, Marilar Aleixandre e Eduardo Estévez. Santiago de Compostela: A.C. Amaía, colección Letras de Cal. Reedición en *poesiagalega.org*. Arquivo de poéticas contemporáneas na cultura.
<<http://www.poesiagalega.org/arquivo/ficha/f/860>>.

2 | Por referencia á publicación orixinal

KORTAZAR, JON (ANT. E COORD.) (2000). *A ponte das palabras. Poesía vasca 1990-2000 / Hitzeko zubia. Euskal poesia 1990-2000*. Tradución de Miro Villar, Marilar Aleixandre e Eduardo Estévez. Santiago de Compostela: A.C. Amaía, colección Letras de Cal.

* Edición dispoñíbel desde o 29 de maio de 2011 a partir dalgunha das tres vías seguintes: 1) arquivo facilitado polo autor/a ou editor/a, 2) documento existente en repositorios institucionais de acceso público, 3) copia dixitalizada polo equipo de *poesiagalega.org* coas autorizacións pertinentes cando así o demanda a lexislación sobre dereitos de autor. En relación coa primeira alternativa, podería haber diferenzas, xurdidas xa durante o proceso de edición orixinal, entre este texto en pdf e o realmente publicado no seu día. O GAAP e o equipo do proxecto agradecen a colaboración de autores e editores.

A ponte das palabras
Poesía vasca 1990-2000

Hitzezko zubia
Euskal poesia 1990-2000

A ponte das palabras
Poesía vasca 1990-2000

Hitzezko zubia
Euskal poesia 1990-2000

Este libro publicase co apoio
do Departamento de Cultura do Goberno Vasco
e da Universidade do País Vasco

Liburu hau Eusko Jaurlaritzako Kultura Sailaren
eta Euskal Herriko Unibertsitatearen
laguntzari esker argitaratu dugu

A ponte das palabras. Poesía vasca 1990-2000
Hitzeko zubia. Euskal poesia 1990-2000

© dos autores e autoras dos textos - Testuen idazleena
Letras de Cal

Coordinador - Koordinatzailea:
Jon Kortazar

Traducción - Itzultzaileak:
Rafa Villar
Marilar Aleixandre
Eduardo Estévez

Ilustración da portada - Azalaren irudia:
Francisco Souto - «Devalo» (serie «Mares interiores»)

Edita - Argitaletxea:
A. C. Amaia
Apdo. 142, Compostela
Galiza, decembro 2000

Imprime - Imprimatzailea:
Litosprint, S.L. - Pontevedra

ISBN: 84-931169-0-4
Depósito legal - Legezko gordailua: PO-441/00

Hitzaurrea
(Jon Kortazar)

Limiar
(Jon Kortazar)

Liburu honetan aurkezten dugu 1990 eta 2000 urteen artean euren buruak poeta gisa ezagutarazi zituzten egileen bilduma zabala. Aro horretan 38 idazlek argitaratu zuten bere lehen poema liburua edo liburutxoa eta horiengandik 20 aukeratu ditugu gaur egun euskal poesian egiten den estetika formak agertzeko asmoz.

Irizpide bakar horren menpean ahots desberdinen molde ugaria biltzen saiatu gara, beti ere argitarapenaren neurriak kontuan hartuz, eredu gisa urte batzuk lehenago argitaletxe berean agertu zen *dEfecto 2000* Galiziako poesia berriaren antologia izan baikenuen gidari eta arau emaila. Liburu horren ezaugarriek baldintzatu dute gurea, eta poeta bakoitzeko 2 edo 3 poema, gehiagorik ez, sartzeko aukera urria genuen. Baina testuak urri badira, zabala da izenen aukera.

Deituriko 20 idazleek euren testuak hautatu dituzte, beti

O que traemos aos lectores neste libro é unha representación ampla da poesía vasca escrita polos autores que publicaron o seu primeiro libro ou plaquette entre 1990 e 2000. Dos trinta e oito autores que se deron a coñecer nese período o responsable da antoloxía escolleu vinte, polo que a mostra se pode considerar significativa, dado que reúne a máis da metade do número de autores que cumpren con esa condición previa e única: terse dado a coñecer no período que delimita a antoloxía.

Quixemos unha selección que dese a coñecer un espectro variado das voces, distintas, que escriben poesía nestes momentos, sempre na medida das posibilidades que ofrecía a publicación, porque, dende o primeiro momento, se tivo moi claro que se pretendía un volume de características similares ao que o precedeu nesta colección: a antoloxía de poesía galega *dEfecto 2000*. As características da publicación condicionaron,

ere koordinatzailearekin batera etorriaz. Tarteko itzulpenak begiztatu dituzte, gehienek behintzat, orain arte egin den garaiko poesiari egin zaion hurbilketarik handiena eta zehatzena ongi eratzeko asmoz. Aipatzekoa da zenbait poetek nahiago izan dutela testu argitaragabeak lehen aldiz ezagutzera eman, eta berez bilduma bada atzerantz egiten den begirada, baina bada, neurri berean, etorkizunera zabalik uzten den leihoa, bai testu berrien agerpenagatik, eta baita ere bere lana hasten ari diren poeten izenengatik.

Sarrerarik gabe doa bilduma, eta ez da berri zabalik eskaintzen poeten bizitzaz eta lanaz, testu poetikoa bere biluztasunean agertzea eta irakurria izatea nahi genuen eta. Aipatu dira zenbait zehatzasun: hamarkadan agerturiko poesi liburuen zerrenda, adibidez, eta zenbait eranskin, sorkuntza poetikoaren nondik norakoa adierazteko asmoz. Hemen ere Galiziako antologiak gidaritzaz egin zigun.

Bilduma hau Galizian agertzea paradoxa bat baino ez da, poesia maite dugunok egin, gogo onez sinesten dugulako, bere hizkuntzak jartzen dionetik aparte, poesiak ez duela

xa que logo, o número de textos de cada poeta: pensamos en dous ou tres poemas por autor, co fin de dar cabida a unha xenerosa representación.

Os vinte poetas seleccionaron os seus textos, de acordo sempre co responsable da antoloxía. E revisaron as traducións intermedias. A verdade é que é esta a primeira tentativa de achegamento rigoroso e total á produción poética vasca entre 1990 e 2000. Debe indicarse que os poetas escolleron algúns textos inéditos, de xeito que esta antoloxía é unha ollada ao pasado, mais tamén unha firme aposta de futuro, pola novidade dos textos e pola presenza de escritores que comezan agora a súa andadura poética.

Pretendemos asemade ofrecer o texto na súa nudeza, por iso se ofrece moi pouca información sobre os poetas, para centrar o foco na lectura dos poemas. Mais incluíronse distintas referencias: unha lista de libros publicados na década e algúns cadros que servisen para se facer unha idea da evolución da creación poética no período proposto. Aquí a antoloxía galega serviu como guía.

Que a publicación vexa a luz en Galiza non é máis que un

mugarik, eta hizkuntzarena
berean pasabidea ere badela uste
dugulako.

Horrela sortu dugu A ponte
das palabras. Hitzeko zubia,
literatura desberdin biren
arteko elkarriketa saio gisa.
Argitalpenaren arduradunak
eskerrak eman nahi dizkie
abentura honetan parte hartu
duten guztiei.

paradoxo realizado polos que
amamos a poesía de xeito que
pensamos que non ten máis
fronteiras cá súa propia lingua e
que esta se pode atravesar.

Así xorde esta Ponte de
palabras, Hitzeko zubia, como
un xeito de comunicación
e entendemento entre dúas
literaturas. O responsable da
publicación debe estender o seu
agradecemento a todas as persoas
que tomaron parte nesta aventura.

Pako Aristi
(Urrestilla - Guipuzkoa, 1963)

Gidoi txiki bat

Hendaiatik Santiagorako trenean mutil bat irakurtzen ari da.

Liburua: Toxos e flores.

Egilea: Manuel Rivas.

Neska bat sartu da eta aurrean eseri zaio.

Neskak ez dio begirik kentzen.

Mutila aspaldi katramilatu da esaldi batean.

Ezin aurrera egin.

Sugeak txoriari begiratzen dionean bezala.

Neskaren etena:

-Yo le conozco, ¿sabe usted?

-¿A mi? (mutilak harrituta)

-No, a Rivas.

-¿Que pena!

-¿Porque usted no le conoce?

-No, porque usted no me conoce a mi.

(eten txiki bat)

Si no podíamos hablar.

-¡Ya estamos hablando!

-¿Dejo a Rivas, entonces?

-Si. ¡Charlemos! (mutilak liburua uzten duen bitartean)

Asi podré contarle que conocí a un lector suyo. ¡Soy su mujer!

-¿A sí? (mutilak, dezepzionaturik)

Creo que prefiero quedarme con Rivas.

(mutilak liburua hartzen du berriro, neska haserretuz)

-¡Creo que yo también!

(Eta paisaiari begira gelditzen da neskaren begirada indargetua)

Un pequeno guión

No tren de Hendaia a Santiago un mozo vai lendo.

O libro: Toxos e flores.

O escritor: Manuel Rivas.

Entra unha moza e senta diante del.

A moza non lle quita ollo.

O mozo hai tempo que se ensarillou nunha frase.

Non pode avanzar.

Coma cando a serpe mira para o paxaro*.

Interrupción da moza:

-Eu coñezoo, ¿sabe?

-¿A min? (O mozo sorpréndese)

-Non, a Rivas.

-¿Que mágoa!

-¿Porque vostede non o coñece?

-Non, porque vostede non me coñece a min.

(unha pequena pausa)

Senón poderíamos falar.

-¿Xa estamos a falar!

-¿Deixo a Rivas, logo?

-Si.¿Falemos! (mentres, o mozo deixa o libro)

Así poderei contarlle que coñecín a un lector seu. ¡Son a súa muller!

-¿Hai si? (o mozo decepcionado)

Creo que prefiro quedar con Rivas.

(o mozo colle de volta o libro, incomodando a moza)

-¿Creo que eu tamén!

(A mirada irada da moza pousa na paisaxe)

*Título dun libro de Bernardo Atxaga.

Gaua, hotza, negua

Esnatu eta
tren huts batean nago.
Jomugara aspaldi iritsia,
bagoi luzea jendez hustu da.
Ilunak hoztu egin du
kristalen kolorea.
Geltokian ere inor ez,
bakardadearen estuasunetik ihesi denak.
Ahuldua, ezer egiteko kemenik gabe,
ikara sentitzen dut,
tristurak itotzen nau.
Nola iritsi naiz
izarren distira izoztuaren pean
hedatu den
desanparo gordin honetara?
Nola barneratu zait
txakur basatien
izu deslaia
bihotz zuloraino?
Tren huts batean sentitzen naiz, maite,
esnatu eta ondoan ez zauzkadanean.

Noite, frío, inverno

Acordo
e estou nun tren baleiro.
Chegou hai tempo ao seu destino,
e o vagón está totalmente baleiro.
A noite arrefriou
a cor dos cristais.
Na estación tampouco non hai ninguén,
todos foxen do abafado da soidade.
Débil, sen folgos para nada,
estarrezo,
e a tristura acórame.
¿Como cheguei
a este desamparo último
que se estende
baixo o fulgor xeadado das estrelas?
¿Como interioricei
o alporizado espanto
dos cans salvaxes
ata o cerne do meu corazón?
Síntome como un tren baleiro, amor,
cando acordo
e non te teño á miña beira.

Industri birmoldaketa

Untziolak itxi egin zituzten
eta bizitza osoa
itsasuntzien eraikuntzan
enplegatutako arotz zaharrak
enkarguzko lan ezberdinetan
hasi behar izan zuen.
Alabaina,
batelen formakoak
ateratzen zitzaizkion gurdiak,
txalupen okerdurakoak hilkutxak,
izkina borobilekoak ziren
haren altzariak,
kurbarekiko maitasuna aitortuko
luketen olerkiak bailiren.
Itsasoak gidatzen zuen
bere eskuen indarra,
azaleko zimurrek osatzen zituzten

uhinen bidez.

Reconversión industrial

Pecharon os estaleiros,
e o vello carpinteiro,
despois de toda unha vida
dedicada á construción de barcos,
tivo que aceptar
as encargas máis diversas.
Sen embargo,
os seus carros tiñan
a curvatura dos bateis,
os seus cadaleitos eran como dornas,
cantos arredondados
acariñaban os seus mobles,
como se fosen poemas a declarar
o seu amor polas curvas.
Era o mar o que guiaba
a forza das súas mans,
a través
das ondas
que formaban
as engurras da súa pel.

Aurelia Arkotxa
(Baigorri - Iparralde, 1953)

Mare magnum fine

(Etymologiae, Sevillako Isidoro, 1472)

urrunean untzia
estaltzen
itsas hegiaren hutsa

Terra incognita

(Novus atlas absolutissimus, Jan Janssonius, 1658)

arrain itsasoko haundiaren
begi geldia
guri so
iduzkitan

Mare magnum fine

(Etymologiae, Isidoro de Sevilla, 1472)

ao lonxe o barco
desaparece
queda o vougo das marxes

Terra incognita

(Novus atlas absolutissimus, Jan Janssonius, 1658)

o ollo quedo
da enorme balea
fitanos
ao sol

Oceanus septentrionalis

(Noua totius orbis, Joan Blaeu, 1648)

zihoazen hedoiak
zeramatzan urak
hormamendi geldiak

Americæ pars magis cognita

(Theodoro de Bry, 1592)

La Martre goizeko sei t'erdia
uda bururatzen ari
argi dorre gorria itsas hegi muturrean
ahate beltz papo argiak zirristaka ur gainetik
urrunean balea ilun baten zurrutza zuria

Oceanus septentrionalis
(Noua totius orbis, Joan Blaeu, 1648)

as nubes que se van
as augas que levan
os icebergs quedos

Americæ pars magis cognita
(Theodoro de Bry, 1592)

La Martre seis e media da mañá
o verán esfiaña
o faro vermello no extremo da costa
patos negros de ventre branco rozan a auga
ao lonxe o chorro branco dunha balea escura

Americæ septentrionalis
(Jansson-Hondius, 1636)

uhinen joan jin
legar mingain
egur zurituak hondartzan
oihan beltz
itsas zori zuriaren hegal geldiak haizean
uhinen jin joan
Godbout agorrilaren 23an eguerditan

Occidens

Juan de La Cosa Colombo Hojeda eta Rodrigo de Bastidaren kide itsasoz
bertzalderako bidaietan pilotu trebe kartagile bikain
amets egin ahala lurraldeak deskubrituz eta deskubritu ahala
asto larruzko karta miresgarrian mundu berriak amestuz zabilan

Americæ septentrionalis
(Jansson-Hondius, 1636)

van e veñen as ondas
unha lingua de area
pólas branqueadas na praia
a escura fraga
as ás quedas da gaivota branca no vento
veñen e van as ondas
Godbout o 23 de agosto ás doce do mediodía

Occidens

Juan de la Cosa compañeiro de Colón Hojeda e Rodrigo de Bastida piloto
hábil nas viaxes de alén mar gran cartógrafo que ía soñando e descubrindo
terras e que a medida que as ía descubrindo
ía soñando novos mundos nun marabilloso mapa de pel de asno

Rikardo Arregi Diaz de Heredia
(Gasteiz - Araba, 1958)

66 lerro hiri sitiatuan

GASTEIZKO PLAZA eta kaleak lasai zeharkatzean,
egunero bezala lanera edo lagunengana,
bat-batean asaldaturik pentsatzen dut
hau bera han egitea
arriskutsua dela oso egun askotan,
eta etxegainei begiratzuz kalkulatzeko dut,
begia hotz, dardar gogoa,
zein aukeraturiko lukeen franko-tiratzaileak,
nondik etorriko ene burua
lore beltz odolezko bilakatuko duen bala,
susmagarria baita plaza zabalegi hori. Kale hura.
Etxe handiz inguraturiko parkea.

Entzun dut Sarajevoko parkeetan
zuhaitzik ez dagoela jadanik,
biztanleek moztu baitituzte etxeak berotzeko,
eta bat-batean asaldaturik pentsatzen dut
ez dudala nik etxean sua egiteko leku egokirik.
Gainera, ene kalea eraikuntza ofizialez beterik dago,
eta gobernu-bulegoak garrantzizkoak omen direnez
gerra garaian,
bat-batean asaldaturik pentsatzen dut
kalea istilugune bihurtu eta suntsiturik egon daitekeela agian
Sarajevoko ene etxea.

Nola antolatzen da ni naizena Sarajevon?
Lanera doa oraindik adibidez? Ala
ohitura arrunt horiek guztiak aspaldian desagertu ziren?
Eta bat-batean asaldaturik pentsatzen dut
ikastetxeak itxita egongo direla ziur asko,
nirea, gainera, trenbidearen bestaldean dagoela,
geltokitik hurbil,
eta trenbideak eta geltokiak kontrolatu beharreko gauzak omen

[direla

gerra garaian.

66 versos na cidade sitiada

Cando atraveso sen présa as prazas e mais as rúas de Gasteiz
para ir, como cada día, ao traballo ou a ver os meus amigos,
penso e desacóugame
que camiñar por alí
pode resultar perigoso
e mentres miro para os tellados das casas calculo,
o ollar quedo e o ánimo convulso,
que lugar elixirá o francotirador,
por onde chegará a bala,
a miña cabeza convertida nunha flor de sangue,
porque esa praza tan ampla resulta sospeitosa. Esa rúa.
Ese parque rodeado de altos edificios.

Sentín dicir que nos parques de Saraievo
non quedan árbores,
porque os seus habitantes os cortaron para quentaren as casas,
e penso e desacóugame
que non teño na casa un lugar apropiado para facer lume.
A miña rúa está rodeada de edificios oficiais,
e xa que as oficinas gobernamentais son obxectivos
de guerra,
penso e desacóugame
que a miña rúa se convertese xa en zona de conflito
e pode que xa estea destruída
a miña casa en Saraievo.

¿Como dá feito o meu eu que está en Saraievo?
¿Vai aínda traballar? ¿Ou se cadra
hai tempo que eses costumes, tan diarios, desapareceron?
E penso e desacóugame
que seguramente as escolas estean pechadas,
e que a miña, ademais, está á outra banda dos camiños de ferro,
[preto da estación,
e que os ferrocarrís e mailas estacións son lugares que se deben
[controlar
en tempo de guerra.

Luzaro iguriki iristen ez diren eskutitzak
eta berriak ezin izkiriatu.

Nola egiten ditut erosketak Sarajevo?
Kilo patatak hamar marko balio duenetik
orduak ematen ditut batuketak eta kenketak egiten
baina emaitzak gose dira beti.
Eta bat-batean asalaturik pentsatzen dut
gosea, hotza, izua, ilarak, zori txarra
ohitura ezin arruntegiak direla
gera garaian.

Banaturik dago jadanik hiria,
barne mugak zauri dira
eta zauri horien odola ez da metafora,
trenbideaz haraindi etsai lagunak,
zubiaz honaindian lagun etsaiak.
Niri egokitu zaidan egoerari nola egokitu natzaio ni?
Eta bat-batean asalaturik pentsatzen dut
ama sartaldean bizi dela eta ni berriz erdialdean
eta bi auzoak, anaiarena ere bai, urrunago egon daitezkeela
gera garaian,
eta banaketa horiek ezustekoak direla eta ankerrak,
gau hartan zure etxean afaldu nuelako nago hemen.

Ez da falta Gasteizko inguruetan
leku egokirik artilleria kokatzeko,
Zaldiaran edo Gasteizko mendiak
ez dira Ilidza mendia bezain ikusgarriak izango,
baina handik jaurtiriko bonbek lan ona egin dezakete.
Eta gero errepideetara oinez irten, pardeltxoak bizkarrean,
hiritar hirigabeak,
udan bada sargori, neguan bada izotz,
inora ez doazen bideetan galdurik,
inon ez dagoen babesaren bila;
bake-itunak sinatu arte bizirik irautea da kontua.
Ez dezala deabruak 6 bat idatzi.

Agardar moito tempo cartas que non chegan
e non poder escribir outras novas.

¿Como fago a compra en Saraievo?
Desde que un quilo de patacas custa dez marcos
boto horas a facer sumas e restas
mais os resultados sempre teñen fame.
E penso e desacóugame
que a fame, o frío, o terror, as cousas, o mal fado
son costumes demasiado vulgares
en tempo de guerra.

A cidade está xa dividida.
Son feridas as fronteiras interiores
e ese sangue non é unha metáfora,
máis alá da vía os inimigos amigos
a esta banda da ponte os amigos inimigos.
¿De que xeito me adaptei ao que me tocou en sorte?
E penso e desacóugame
que miña nai vive ao oeste e eu no centro
e que os dous barrios, e tamén o de meu irmán, se afastan
en tempo de guerra,
e que as divisións son imprevistas, e crueis,
se estou aquí é porque esta noite quedei a cear na túa casa.

Non faltan arredor de Gasteiz
lugares apropiados para situar a artillería,
se cadra Zaldiarán, se cadra os montes de Gasteiz
non son tan espectaculares como o Illidza,
pero as bombas fan o mesmo traballo.
E máis tarde botarse a andar camiño adiante, coa equipaxe ao lombo,
cidadáns sen cidade,
se é verán baixo o calmizo, se é inverno sobre o xeo,
perdidos nos camiños que non levan a ningures,
procurando un abeiro que non existe en ningún lugar.
A cuestión é seguir vivo ata que se asinen os acordos de paz.
E que non escriba outro 6 o demo.

Amodiozko poema

Sorginak eta aztiak,
Guzti-guztiak bilatu ditut.
Sineskeria orotan
Naiz aldatua. Amodioa
Eskuratzeko asmatu diren
Keinu, jolas eta hitzez
Artatsu baliatu naiz.
Herrian duzun tradizioa,
Madagaskar urrunetik
Datorrena, liburu zaharrek
Ilun gordetzen dutena,
Dena hatu dut kontuan
Zuk jarritako mugez gainetik
Ene eskuak hega daitezen.
Zure gorputzak edonon
Utzitako hondakinak
Bildu ditut. Azkazal zatiak,
Erortzen zaizkizun iletxoak,
Izardiz blaituriko atorrak,
Zure fluido antzuak.
Gero lore bildu berriekin
Egosi ditut egunsentian,
Harritzko aldareetan erre
Artizarra agertzean,
Zilarbiziz busti ilargitan,
Zure teilatu azpian
Sekretuki lurperatu.
Etxearen inguruan
Zazpi aldiz zazpi bira
Egin dut sorginen araoak
Ahoan, alkimisten formulak
Errepikatu ditut arretaz.
Eta dena une egokian
Ongi ezagutzen baitut
Izarrek, zu jaiotzean,

Poema de amor

Procurei en todos,
Meigas e bruxos.
Son un experto en calquera
Superstición. Servinme, atinado,
De todos os acenos, os xogos, as palabras
Que se inventaron para conseguir
O amor.
Da tradición que gardas na túa terra,
Da que vén da lonxe
Madagascar, da que agochan
Escura, os vellos libros,
Tiveno todo en conta
Para que as miñas mans voen
Por riba dos atrancos que ti pos.
Recollín os restos
Que vas deixando
En calquera lugar. Os anacos de unlla,
Os pelos que che caen,
As camisas molladas de suor,
Os teus fluídos estériles.
Máis tarde cocinos á alba
Con flores acabadas de cortar,
Queimeinos nos altares de pedra
Ao nacer Venus,
Molleinos de prata ao luar,
Soterreinos en secreto
Baixo do teu tellado.
Dei
Sete voltas á túa casa
Mentres recitaba esconxuros
De meiga, e repetín co coidado
As fórmulas dos alquimistas.
E todo no momento oportuno,
Xa que coñezo
O sitio que ocupaban as estrelas

Atsegin zuten egongunea
Palenkeko horoskopoetan.

Baina deusek ez dit balio.
Zure arrazoiak, ilustraziokume hori, indargabetu dizkit sorginkeriak.

Genetikaren baitan jarri dut
Orain ene esperantza,
Eta berriro hasi naiz
Zure hondakinak biltzen.
Azkazal zatiak, iletxoak,
Zure fluido antzuak.
Jakintzalariekin batera
Feronomak aztertuko ditut,
Aminoazidoak, entzimak,
Zure molekula hotzak.
Laster prestatuko dugu
Edaberik arrazoizkoena
Zuk jarritako mugek gainetik
Ene eskuak hega daitezen.

O día do teu nacemento,
Nos horóscopos de Palenque.

Mais todo resultou inútil.
A túa razón, filla da ilustración, deixou sen azos os meus esconxuros.

Agora depositei a miña fe
Na xenética,
E comecei
A recoller os teus restos.
Anacos de unlla, pelos,
Os teus fluídos estériles.
Examinarei xunto a un sabio
As feromonas,
Os aminoácidos, as encimas,
As túas frías moléculas.
Axiña preparei a beberaxe
Máis racional
Para que as miñas mans voen
Por riba dos teus atrancos.

Gari Berasaluze
(Zarautz - Gipuzkoa, 1975)

herri honetan
badakigu zergatik egiten den negar
baina ez zertarako
bat gehiago edota bat gutxiago
esan behar den ez dakigun bezala.

neste país
sabemos polo que se chora
mais non para que
como tampouco sabemos se hai que dicir
un máis ou un menos.

berriro galdetuta ere euskaldunak garela idatziko dugu
bilbao edo vitoria bezalako hirietan negar eginez
malkoz izekitzen ditugu egunen apunteak
eta balkoietako lorontzi gorrietan ahazten
bezperako sua eta hautsa aberriaren odola delakoan
itsasbeheran erakutsiko balute nola deklinatzen den libertatea
iparralderantz bidali beharrean poetak tristura biltzera
udazkenak olatuak apurtzen ditu gure bihotzetan
eta liburuetan ez dute kalerik intifada hauen ametsek
hemen isiltasuna saltzen delako esperantzaren prezioan
baina distantzia zaharren bidaiariak gauez entzun daitezke
ezpatak hartuta itsasoak zeharkatzen esaterako
berriro torturatuta ere euskaldunak garela idatziko dugu.

*A*inda que nos pregunten outra volta escribiremos que somos
[vascos
a chorar en cidades como gasteiz ou bilbo
prendemos con bágoas os apuntamentos dos días
e esquecemos nos testos vermellos dos balcóns
o lume e mais a pólvora do serán anterior
como se fose sangue da patria
se na baixamar aprendesen como se declina a liberdade
no canto de condenar os poetas ao norte a colleitaren tristura
o outono rompe ondas nos nosos corazóns
e nos libros non hai lugar para os soños destas intifadas
porque aquí o silencio se vende a prezo de esperanza
pero á noite pódense sentir os viaxeiros de distancias antigas
cruzando océanos coas espadas en alto
aínda que nos torturen outra volta escribiremos que somos
[vascos.

Azken guda dantzan
aizkorak elkartu zituztenen seme-alabak gara
atzoko eta gaurko borroka abestien artean
haiek hustutako sagardo botilak ganbaran bilatu
eta berriro kaleak sutan ikustera etorriak

beldurtu egiten ginen arratsak desagertzen zirenean
eta edoski behar genituen bularrak eramaten zituztenean
eta negar egiten genuen
malko bakoitza iraun ahal izateko taupada bat balitz bezala
ohe hutsen geografian errepideen senideak bihurtu ginen
hemen gauak lau ertz dituela idazten zutenen bila

baina oraindik ez genuen ikasi
irailaren begietan krespoiak jartzen
gernika moskun entzun zitekeen abestia zen
eta monbar izeneko hotel baten izara gorrietan
idatzi zituzten guri handik portu batzuetara
itasoak emandako aizkorak.

Somos herdeiros
daqueles que uniron as súas machadas na derradeira danza de [guerra

buscamos no faiado
as botellas de sidra que baleiraron aqueles
e volvemos
para ver arder as rúas

asustabámonos cando desaparecían os seráns
e cando levaban os peitos que tiñan que nos amamantar
e chorabamos
como se cada bágoa fose un latexo para podermos sobrevivir
nesa xeografía de camas baleiras
convertémonos en familiares das estradas
procurando os que escribían que aquí
a noite ten catro esquinas

pero aínda non aprenderamos
a pór crespóns nos ollos de setembro
gernika era unha cantiga que se oía en moscova
e nas sabas vermellas dun hotel chamado monbar
escribiron as machadas que uns portos máis alá
nos entregou o mar.

Harkaitz Cano
(Donostia - Gipuzkoa, 1975)

Kezko seinaleak

Nondik ote dator aniztua kea?
Oherik ez dagoenetik sukaldeetako labeetan
egiten dar hiri honetan amodioa
Leiho itxitik merkantziak sartuz behelainoarekin
zure ahotsa apartatu nuen kafea hoztu ez zedin
Gurpilak karkabaka trenetik
harrien baitatik ateratzen zen isiltasuna
egunak bere alanbikeak zabaldu ahala
Aurpegi errea zekarten goizeko lehen biztanleek
harlauza gainetan lerraturik
kexu ziren antzokiak bezain hutsik botilak
jendea presaka zebilen gauari norbaitek
semaforo guztiak ostu balizkio lez
Biharamuna maingu baten arrastoa zen
bizitza den espaloi elurrez ezkutatuan

Nondik ote dator aniztua kea?
Oherik ez dagoenetik sukaldeetako labeetan
egiten da hiri honetan amodioa.

Sinais de fume

¿De onde virá multiplicado o fume?
Desde que levaron as camas da cidade
faise o amor nos fornos das cociñas
ao tempo que entran os trens de mercadorías
por fiestras clausuradas
Afastei a túa voz para que non arrefriase o café
O silencio saía por entre as pedras
mentres o día inauguraba os seus alambiques
Os primeiros habitantes da mañá
traían en bolsas de papel as súas faces queimadas
enfiadas nas beirarrúas laiábanse
tan baleiras como os teatros as botellas
a xente bulía como se alguén
lle roubara á noite todos os seus semáforos
O amencer era a pegada dun coxo
na beirarrúa cuberta de neve que é a vida

¿De onde virá multiplicado tanto fume?
Soamente se sabe que
desde que levaron as camas da cidade
se fai o amor nos fornos das cociñas.

Itsaso komunista

Hilabete bazen itsasoratu ginela.
Bizarra luze genuen eta alkondarak zarratatuta.
Ezpainetara lapatutako elur maluta idorrak bailiran
trostan ainguratzen ziren gatz aleak
eztarri zuloetara.
Ezerekin estropozorik ez egiteko
arretaz nabigatzen genuen,
hanka puntetan ibiltzen ginen olatuen gainean
ur zuloz inguratuta geunden hartan.
Egunsenti batez, esnatzean
nork bere postutik
itsasoa gorriz tindaturik bistatu genuen harrituta.
Isiltasunak bere iritzia azaldu ostean
zuhurki mintzatu zen gabiara igota
lau horizonteak eskura zituen:

-Ez, ez da zuek uste duzuen.
Sotoetako ardoa aspaldi ahitu zitzaigun.
Kontinenteak dira
odolusten ari direnak.

O mar comunista

Xa un mes que levantamos áncoras.
Barbas medradas e camisas ásperas de salitre
rotas e cheas de suor afogáannos.
O sal que circaba as nosas pupilas
era ventosa de brétema turbadora para a nosa visión.
O mar tiñanos cada vez máis atrincheirados.
Navegabamos no bicos dos pés
para non bater cos furados e escaleiras da auga.
Un amencer, nada máis acordar,
abraiados e incrédulos vimos o mar tinxido de vermello.
Durante dous minutos opinou o silencio.
Logo, o máis asisado de nós,
ergueu a man en viseira
e ollando os catro horizontes, dixo:

—Non, non é o que vós credes.
Hai séculos que bebemos o contido dos pipotes.
Son os continentes
os que se desangran.

Momentua

Honela funtzionatzen dugu:
saihetsen arteko barrunbeak harramaskatu norbaiti
eman dezakeen onenaren hoditeria urratu arte.
Eta gero ihes egin, urduri lehortuz
itukinak eskuetan utzi dizkigun arrastoak.

Momentura hurbiltzen garela dirudien
une eskukada bat.

Geronen azala ere ez zaigu
hezurretara atxikitzen
ez da errukitzen, ez du gutaz ezer jakin nahi.

Momentuaz hitz egingen dugu gero, zerbait bageneki bezala.

Momentura hurbiltzen garela dirudien
une eskukada bat.
Ukazio samur batzu, eztiki erranak.
Begietako eraztunetan ere, enbor ebakietan bezala
adina irakur zitekeela erakutsi zizun
osaba hura.

Agian ez zen izan emakume batekin ohean
agian ez zen izan harrotasunez bete zintuen
bihozkada bat bete zenekoa
momentura gehien hurbildu zinen unea.
Orain oroitzen duzu: zure osaba
txahal hilberriaren burua aizkoraz ebakitzen.
Zureak ireki zenituen txahalaren begi hiletako eraztunak
azkar zenbatzeko
eta orduan nekez zenekien arren
hura izango zen zure bizitza osoan momentura
gehien hurbilduko zinen unea.

Zuk bost urte zenituen
hotz zen kanpoan

O intre

Así é como funcionamos:
rabuñamos os ocos entre as costelas do outro
ata esgazar os caneiros do mellor que pode dar.
Despois fuximos, secando nerviosamente
as pegadas que as pingueiras deixaron nas nosas mans.

Unha presa de vivencias
nas que parecemos achegarnos ao Intre.

Nin sequera a nosa pel se adhire xa aos ósos
non se apiada, nada quere saber
de nós.

Despois falaremos do intre, como se soubesemos algo.

Unha presa de vivencias
nas que parecemos achegarnos ao Intre.
Unha manchea de negativas, ditas con dozura.
Aquel teu tío que che aprendeu
que tamén nos aneis dos ollos podía lerse
a idade como nos troncos cortados.

Tal vez non foi na cama cunha muller
nin cando se cumpriu aquel presentimento e te sentiches tan orgulloso
o día en que máis te achegaches ao Intre.
Lémbrale agora: teu tío afiando a machada
teu tío cortando a cabeza da xuvenca recén sacrificada.
Abriches os teus para contar axiña os aneis
nos ollos da xuvenca morta
e, aínda que daquela non podías sabelo,
aquel ía ser o día en que máis te achegases na túa vida
ao Intre.

Tiñas cinco anos
ía frío fóra
e a xuvenca era máis nova ca ti.

eta txahala zu baino gazteagoa zen.
Aste askotan zure amari galdetu izan zenion
ea hildakoen begietan azkena ikusi zuten hura
mantentzen ote zen luzaro.

Txahala piezatan txikitu eta hirira eraman zuten.
Eta txahalarekin, momentua.

Durante semanas preguntácheslle a túa nai
se se mantén durante moito tempo na retina dos mortos
o último que chegaron a ver.

Despezaron a xuvenca e levárona á cidade.
E coa xuvenca, o intre.

Isabel Diaz
(Laudio - Araba, 1966)

Zure irria

Beldur naiz
Begiak ireki eta ez ote zaitudan berriro aurkituko
Nire ondoan irrifarretsu.

Honetan egunak hogeita lau zementuzko ordu
Orduak hirurogei hormigoi armatuzko minutu
Zeinetan irri horrek badakien zabaltzen hamaika zirrikitu.

Beldur naiz
Begiak ireki eta ez ote zaitudan berriro aurkituko
Nire ondoan irrifarretsu.

Ametsetan baina esna
Ostadarraren koloreak ene dastamenean
Zoritzen naute eguzki epelak eta aire freskuak.

Begiak itxita margotuz noa zure ezpainak
Udaberriaz blai zure bularrak
Arratsean mendi-brisa zure sexua
Ozpelean bazter hezeetako basamarrubiak
Txiribitaz jositako muino berdeak
Etxe atarian aingerulore usaina

Eta zure irria.

Erreparatzen diodanean irrifarretsu eni begira
Zin dagizut zohartzzen dituela
Barrunbe hotz-ilunak gozogabeak.

Zure irria
Irri horrek, maitia,
Zohargia dakarkit aldeotara.

O teu sorriso

Dáme medo
Abrir os ollos e non verte outra volta
Cabo de min, sorrindo.

Neste lugar os días duran vintecatro horas de cemento
E as horas, sesenta minutos de formigón armado
Que o teu sorriso, cando entra, esnaquiza en mil anacos.

Dáme medo
Abrir os ollos e non verte outra volta
Cabo de min, co teu sorriso.

Soñando, pero esperto
Levo as cores do arco nos meus beizos
E os raios do sol morno, e o aire fresco.

Cos ollos pechos vou debuxándoches os labios
A primavera enchoupa os teus seos
A brisa do serán sopra no teu sexo
Amorosos dos recantos máis húmidos do avesedo
Outeiros verdes ateigados de margaridas
Recendo de alelís nos soportais da casa

E o teu sorriso.

Cando reparo nel
Xúroche que escorrenta
As tebras frías e acedas.

O teu sorriso
O teu sorriso, amor,
Transpórtame a unha lúa que está lonxe.

Zin egidazu, Dali, zin egidazu!

*Els trossos de pa expressant
el sentiment de l'amor*

Oli sobre tela (1940) - Dalí

Ogi urdindu puska bi mahai bazter batean
Eta berunezko gortina kristalen atzean

Hilotzak eta harriak uraren gainean
Eta eskailera estuak pendiz batean

Ez dago lurrik ez zerurik
Ez dago begiak pausatzeko deusik

Egidazu hau guztiarekin oihal haundi bat
Donibane bezperan beharko didazu eman
Eta zin egidazu sekulako amesgaiztotzar hau
San Juanetako suak betiko irentsiko duela.

¡Xúramo, Dalí, xúramo!

*Els trossos de pa expressant
el sentiment de l'amor*

Oli sobre tela (1940) - Dalí

Dúas codias de pan reseso no extremo dunha mesa
E unha cortina de chumbo tralos cristais da fiestra

cadáveres e pedras aboian sobre a auga
escaleiras estreitas clausuran a costa

non hai ceo non hai terra
non hai ónde pousar os ollos

faiame un grande lenzo con todo isto
tes que mo dar a véspera do San Xoán
e xúrame que este horrible pesadelo
morrerá para sempre consumido
entre as bocas abertas do lume de San Xoán.

Igor Estankona
(Artea - Bizkaia, 1977)

Gaur ez dago lainorik

Gaur ez dago lainorik
eta gaua dator garbi
gutxitan ikusten da horrela
bildurra ematen du ia
zerbaitek eztanda egitea izan daiteke irtenbide bat
bake honetan gereizpeak altxatzen dira
eta aurpegia ukitzen didate
inoiz gulakorik ikusi gabeak balira bezala
eta ez zenuke lorik egingo
zertan pentsatzen ari naizen jakingo bazenu
astiro noa zugana hankabakar noa zugana
denboran atzera egin nahi dut
esku fosil batzuekin ukitzeko
zure jaio gabeko azala
gure oraina ukatuko nuke zelan hiltzen zaren ikustearren
zelai bat bezain zabal daukat eskua
aurrera jotzen dute handik zure ametsek
nireak hemen daude talka itxaroten
esaidazu ze asmorekin datorren zure barre urduria
esaidazu egingo didazun zulo horretan
geratzeko asmorik duzun.

Hoxe non hai brétema

Hoxe non hai brétema
e a noite vén clara
como en poucas ocasións
case dá medo vela
podería ser unha solución que algo estoupase
nesta paz érguense sombras
e tócanme a cara
como se nunca viran alguén coma nós
e non durmirías
se soubeses o que penso
vou a modo cara a ti, vou cara a ti coxeando
gustaríame volver atrás no tempo
e tocar unhas mans fósiles
a túa pel aínda non nacida
tocaría o noso presente para ver como morres
teño a man tan aberta como un eido
os teus soños van máis alá
os meus agardan aquí o seu límite
dime que intención trae o teu inquieto interior
dime se queres ficar
nesa tumba que cavarás en min.

Ozen barrurantz

Behar bada ez orain
behar bada ez aurten
behar bada zati batean ez
baina egunen batean belauniko jarriko zarete
ni nagoen bezala
eta ez duzue inoren bildurrik izango
ez zarete inork derrigorturik egongo
eta gardena izango da zuon bihotza
behar bada ez orain
behar bada ez aurten
behar bada zati batean ez
baina egunen batean negar egingo duzue
nik bezala
zoriontsuak izango zarete barka gaitzazue!
oihukatzen duzuen bitartean
nik egiten dudan bezain ozen barrurantz
behar bada ez orain
behar bada ez aurten
baina bai:
egunen batean barka gaitzazue! oihukatuko duzue
eta agian ez zaituzte barkatuko.

Berro para dentro

Se cadra non hoxe
se cadra tampouco non este ano
pode que pase un tempo
pero un día
poñerédesvos de xeonllos, como
estou agora
e non temeredes a ninguén
ninguén vos obrigará a nada
e será inocente o voso corazón
se cadra non hoxe,
se cadra tampouco non este ano
pode que pase un tempo
pero un día choraredes
coma min
seredes felices mentres berrades
¡perdoádenos!
como berro eu para adentro
se cadra non hoxe
se cadra tampouco non este ano
mais acontecerá
en día berraredes
e se cadra non seredes perdoados.

Martin Etxeberria
(Zarautz - Gipuzkoa, 1974)

Begiekin pentsatzen

Begiekin pentsatzen dudana
idatzi nahiko nuke beti.
Azalaren hitzak erabili.
Maitaleen artean ere,
berak esaten omen baititu
egi handienak.

Itzalen berri jakin nahiko nuke,
eta gizonen aurpegietaz.
Zenbakien idazkera eduki nahiko nuke
eta izenak eta adjektiboak nahasi,
koloreak ez bereizteko
ahalmena ikasi.

Bideak hitz egiten duen hizkuntzan
hitz egin nahiko nuke,
hurbil bezain urruti.

Poemak,
ferekak eta ukabilak bezala
izan daitezen.
Gizakiak
asmatzen dituzten poemak bezala
izan daitezen.

Pensando cos ollos

Gustárame escribir sempre
o que penso cos ollos.
Utilizar as palabras da pel
porque ela fala
entre os amantes
coas verdades máis atinadas.

Gustárame saber das sombras
e dos rostros dos homes.
Gustárame posuír a escrita dos números
e mesturar os nomes e mais os adxectivos,
aprender a ciencia
que non distingue as cores.

Gustárame falar a lingua
dos camiños,
dos próximos e dos afastados.

Para que os meus poemas
sexan
como as caricias e os puños.
Para que
sexan
como os poemas que compoñen as persoas.

Ilea jaten

Larraitzen etxean egin nuen lo.
Gau luzea izan zen,
zarata eta kez bustia,
eta esnatu nintzenean
oraindik nekatua sentitzen nintzen.
Larraitzen ipurdiak, baina,
irribarre egiten zidan
ohearen beste aldetik,
eta muxu eman nion bizkarrean
komunera jaiki aurretik.

Eguna eguzkiz beteta zegoen,
ikaragarria,
lehertu beharrean.
Kresal usainez, haur txikiez,
kroketez, egunkariz
eta asmo onez gainezka.

Iturriko urarekin
ahoko parranda zaporea
ezkutatu nuen
eta ohera itzuli nintzen.

Gerritik heldu
eta bere ilea dastatu nuen.
Denbora jatea bezala zen.
Arratsaldeak eta goizak
eta gauak
eta txorakeria horiek guztiak.
Ez zuten benetako garrantzirik.

Indarrez besarkatu nuen
eta esnatu egin zen.
Gasolina koloreko bere begiekin
begiratu ninduen.

Probei o sabor do seu pelo

Durmín na casa de Larraitz.
Foi unha noite moi longa,
mollada de ruído e fume
e cando acordei,
sentíame aínda canso.
Mais as nádegas de Larraitz
sorríanme
dende o outro lado da cama
e biquei as súas costas antes de ir ao baño.

O día amencía con sol,
radiante,
a piques de estoupar.
Recendía a mar, a nenos,
a croquetas, a xornais,
a boas intencións.

Disfracei
o sabor a troula
coa agua da billa
e volvíñ para a cama.

Rodeei o seu van
e probei o sabor do seu pelo.
Era como comer o tempo.
As tardes, as mañás,
as noites
e todas esas cousas.
Non tiñan importancia.

Aperteina con forza.
E acordou
cos seus ollos cor de gasolina.
“Bos días”, díxenlle.
Non contestou.

Egunon, esan nion.
Berak ez zuen ezer erantzun.

Eta han geratu ginen goiz guztia,
aterkiak eguraldi oneko egunetan bezala,
ondo bilduta.
Eta ez ginen kresal usainaz,
haur txikiez, kroketez,
egunkariez eta asmo onez
gogoratu ere egin.

E ficamos alí toda a mañá
como os paraugas nos días con sol,
arreconchegadiños.

E esquecémonos
do recendo do mar,
dos nenos, das croquetas,
dos xornais e das boas intencións.

Mirari Garcia de Cortazar
(Donostia - Gipuzkoa, 1969)

Ezabatzen doa
Gorderik nuen lurraren
Perfil zorrotza,
Ahoan mingainean dantzaz
Ardoak mahatsa
Ezabatzen duen moduan.
Gurma batean bildurik geratu zait
Esparrua
Artilezko zentzutan galduta.
Begirada erbesteratuak
Ene begiek hautatuak:
Urrunak,
Ilunak,
Lizunak.
Gure bideko hautsak
Hatsak astinduak,
Hatsak zutituak,
Hatsak suntsituak.

Vaise esluíndo
O perfil afiado que gardaba
Da terra
Como coa danza da lingua
Desfai o viño a uva.
O cerco queda envurullado
Na brétema,
Perdido en sensacións laúdas.
Miradas exiliadas as escolleitas
Polos meus ollos:
Distantes,
Escuras
Obscenas
As inmundicias do noso camiño
Abaneadas polo alento
Alzadas polo alento
Devastadas polo alento.

Marinel zaharraren izerdi gazia
Eta ezpainen zirrikitueta igeri,
Enbatek besoak nagi,
Begi urruneratuetan
Hurbila etsi.
Hezur hezetuetan
Giza zurrularen etenak,
Eskama itsatsiak
Ene itsaso zauriak.

Nas abertas dos meus beizos nada
A suor salgada do vello mariñeiro,
Os vendavais enferruxan os meus brazos,
A proximidade desiste nos ollos desviados.
As pausas do home vicioso
Nos ósos enchoupados,
Escamas adheridas
As miñas mancaduras do mar.

Bapatean,
Kale hustuetako hormei
Sosegua oihuka zerien.
Zakur baten zaunkaren oihartzunak
Urruneko arratsean
Isiltasuna lehertu nahi zuen.
Neoizko taupada soilik
Ñikatzen zuten bizia.
Ez zebilen beste inor.
Ez zegoen beste inor.
Gure biluztasunak bete zituen
Gauaren begi beltz zelatiak
Ohe gainean zabaldu
Eta hustu ginenean.

De socato
 Ás paredes das calzadas vacuas
 Esvaráballes o acougo a berros.
 O eco do ouveo dun can
 Na tarde distante
 Desexaba rebentar o silencio.
 Só os latexos de neón
 Acenaban á vida.
 Ninguén máis marchaba.
 Ninguén máis existía.
 A nosa nudez acugulou
 Os ollos ciumentos da noite
 Cando sobre a cama
 nos abrimos e nos baleiramos.

Karlos Linazasoro
(Tolosa - Gipuzkoa, 1962)

Lo betierekoa

Ekialdera bidaiatu nahi izan genuen
Alfonbra majikoak zamalkatuz, etxean ezer esan gabe,
Inkognitoz eta gure gaztaroko ametsak betetzeko asmoz;
Edo Istanbulera edo Drakula Kontearen gaztelura
Edo Bohemiako kristal negartien betseinetara.
Edonora. Baina Aliziaren Herrialde Miresgarrian
Galde genuen brujula eta iparra eta geure aztarnen
Azken zantzua eta han, artean non geunden ezjakin,
Ivanhoe ikusi genuen eta Robin Hood, eta King Kong
Eta Isolda, eta Grant Kapitaina eta Loten emaztea.
Zuk maite ninduzula esan zenidan Cinemascope
Aurpegiaz eta nik, Mustag bat alokatuz, Hegoaldera
Eraman zintudan gerritik oratuz.
Gau hartan Peter Pan izan ginen Cortazarren
Bestiarioan. Hamabiak jo zizkigun bungaloweko
Erloju propagandazkoak. Gero, ohitura ez galtzearren,
Möet Chandon eta pasadobleen artean, bizitzari
Errepaso eman genion keinu goibelez. Edan egin
Nituen zure dalmata begiak izarapean eta, gauaren
Azken genozidiodia balitz, geure gorputz hordiak
Sidneyrango trenean ipini genituen, Decameronetik
Plajiaturiko intzirak eginez. Zure bularretan
Gauetako heroeak borrokatzen ziren altxorrenen giltza
Edo talisman preziatua eskuratzearen, eta nik,
Zingaro baten abileziaz ezpainak horzkatzen nizkizun,
Egun hartan, boltxebikeen tiraniatik libratu zintudan
Egunean, horzkatu moduan. Kontua ordaindu eta
Hipodromorantz jo genuen. Han, ohiturari jarraituz,
Azken mohikanoa izan ginen, eta iada
Ez ginen sekula iratzarriko.
Grimm anaiek sehaskatzen gintuzten.

Soño eterno

Quixemos viaxar a Oriente
Cabalgando sobre alfombras máxicas, sen dicir nada na casa,
De incógnito e coa intención de cumprir os nosos
Soños de infancia;
Ou a Istambul ou ao castelo do Conde Drácula
Ou ás chorosas pupilas do cristal de Bohemia.
A calquera lugar. Mais no Marabilloso País de Alicia
Perdemos o compás e o Norte e o último trazo
Dos nosos vestixios e alí, ignorando onde estabamos, vimos
A Ivanhoe e a Robin Hood, e a King Kong
A Isolda, e ao Capitán Grant e á muller de Lot.
Ti dixéchesme con rostro Cinemascope que me
Querías, e eu aluguei un Munstang e leveite
Cara ao Sur colléndote polo van.
Aqueña noite fomos Peter Pan no Bestiario
De Cortázar. O reloxo de propaganda do bungalow
Deu as doce. Despois, por non perder o costume,
Entre Möet Chandon e pasodobres, demos repaso á
Vida con xesto amoucado. Bebín os teus ollos dálmata
Baixo as sabas e, coma se fose o noso último xenocidio
Da noite, puxemos os nosos corpos no tren
De Sidney, con arfadas plaxiadas do
Decamerón. No teu peito loitaban os heroes
Da noite por recuperar a chave do tesouro
Ou o prezado talismán, e eu taniscábache
Os beizos coa habilidade dun zíngaro, do mesmo
Xeito que chos biquei o día aquel que
Te liberei da tiranía dos bolxeviques. Paguei
A conta e camiñamos cara ao Hipódromo. Alá,
Segundo o acordado, fomos o último mohicano,
E xa non acordamos xamais.
Os irmáns Grimm arroláronnos.

XVIII

Egun batez ijitoak etorri ziren gure bailara ezkutura
Bere karromato zarpail eta zakur tropelaz.

Irria ekarri ziguten, eta urrezko bitxiak, eta gosea,
Eta turuta handi bat, eta amets goxoak egiteko esperantza.

Eta arbola ezezagunak ere ekarri zizkiguten, eta tximuak,
Eta lorito hitzontzi bat, eta komikoen neke sendaezina.

Larru-bitxitan zetozen asko, oinutsik eta eskuak bere oihartzun,
Eta guk geure jakirik ederrenak prestatu genizkien ixilik.

Eta esan ziguten beste mundu batzuk ere bazeudela hemendik urrun,
Eta beste udazken batzuk, eta han ere maitatzen zela hemen bezala.

Eta trikuek ere, adibidez, beren abrigoa kentzen zutela amodioa
[egiteko,
Eta han ere hitz ederrak esaten zitzaizkiela neskaxa politei.

Gauak plazako bonbila gorriak piztu zituen orduan, eta ijitoek
Tramankulu guztiak bildu zituzten, eta andreak, eta umeak.

Eta ipurtargiek hain dotore seinalatzen zuten bideari ekin zioten
Berriro, eta zakurrek tristuraz begiratu ziguten pasatzean.

XVIII

Un día chegaron os ciganos á nosa aldea escondida
Cos seus vellos carromatos e a súa infinidade de cans.

Trouxéronnos o riso, e as xoias de ouro, e a fame,
E unha grande corneta, e a esperanza de facer doces soños.

E tamén nos trouxeron árbores estrañas, e moniños,
E un papagaio lingoreteiro, e o cansazo incurable dos cómicos.

Moitos viñan espidos, descalzos, e coas mans cheas de ecos,
E nós preparámoslles en silencio a nosa mellor comida.

E dixéronnos que existían outros mundos lonxe de aquí,
E outros outonos, e que alí se amaba como se ama aquí.

E que os ourizos, por exemplo, tamén quitaban o abrigo para facer
[o amor,
E que alí tamén lles dicían cousas bonitas ás rapazas preciosas.

A praza acendeu entón as súas lámpadas vermellas, e os ciganos
Recolleron todos os seus trebellos, e as súas mulleres, e os seus
[fillos.

E colleron polo camiño que tan elegantemente lles amosaban os
[vagalumes,
E os cans miraron para nós con tristura ao marcharen.

IV

Agian ez zen haize hura izan
Zure ahoa poseitu zuena
Zure bisaia ahanzturaren txingar
Urdinera makurtarazi zuena
Piztien geldotasunez zure begirada
Eta ibaia kizkurtu zuena
Lakuz eta sugarrez edoski zitzan
Errekaz mozorrotu zen gizona
Agian ez zen haize hura
Koleraz eta isiltasunez
Begiak edan zizkiguna.

IV

Se cadra non foi aquel vento
O que posuíu a túa boca
O que dobregou o teu rostro
Á brasa azul do esquecemento
O que rizou o teu ollar e o teu río
Coa lentitude das bestas
O home que se disfrazou de regueiro
Para amamantarte de lagos e de chamas
Se cadra non foi aquel vento
O que nos bebeu os ollos
Con carraxe e silencio.

Gerardo Markuleta
(Oinati - Gipuzkoa, 1963)

Poetika bat, besteak beste

Apenas dun ezer

poema bat:

poxpolo baten itzala

eguzkipean.

Poxpoloa amaitzean

atzamarra erretzeko arriskuak

bere horretan dirau, hala ere.

Unha poética, entre outras

Un poema é

case nada:

a penas se acaso a sombra
dun misto prendido
baixo o resplandor do sol.

Agora ben: segue talmente

ese risco de abrasares
a puntaña dos dedos
ao final do misto.

otsoarekin

baina, ezkondu, ehiztariarekin ezkondu zen.

eskupeta eskuan,

senar gaixoak

semearen ileak kontatzen ditu egunero,

eta gauero emaztea jotzen du,

...badaezpada.

Loti Ederra familia onekoa zen,
zertarako engaina, eta unibertsitate
ospitaleko UVIIn da orain, hodiak
soberan eta,

oraindik ere,

bere musuaren faltan.

Erregek

bilutsik

dirau, noski,

baina balen kontrako txalekoa soinean.

Contacontos

Carapuchiña Vermella

deitouse co lobo

-é certo-;

mais foi co cazador con quen casou.

Agora,

o cazador reconta

todos os días con celo

cada pelo dos seus fillos,

E todas as noites bate na súa muller

... por se houbese porqué.

A Bela Dormente -desenganémonos-

era máis ben de boa familia;

nestes días repousa na UVI

dun coñecida clínica universitaria;

e sóbranlle vías e sondas e cables,

e fáltalle

-aínda-

o seu tan cobizado bico.

O rei

segue espido

-abofé-,

mais adoita levar chalecos antibala.

Gezurren tamainaz

Gezurra... beti da iruzurra? Beti da iruzur gezurra?

Eta... gezurra txipi-txipia baldin bada ere, berdin da iruzurra?

Ba al da inor munduan, akaso,
ez bere buruari eta ez beste inori,
sekulan ezta gezurtxo gupidatsuren
[bat ere esan ez dionik?

Kamaleoiaren azaleko mudantzak... gezurraren koloreak dira?

Zeinek bere buruari esandako gezurra...
zer da? arinagoa? edo astunagoa?

Gutarren gezurrak, zer dira?
arantzatsuagoak? edo irensten errazagoak?

Maiteminduaren barreneko mudantzak gezurraren koloreak dira?

Zenbat gezur txipi behar da
tamaina estandarreko gezur bat osatzeko?

Noiz arte jarraitzen du izaten gezur txipi batek gezur txipi izaten?
Zenbatgarrenean bihurtzen da
[gezur txipia ... gezur-gezurra?

Protokoloaren atzealdeko mudantzak gezurraren koloreak dira?

Zenbat aldiz errepikatu behar da gezur txipi bat
gezur biribil potoloa bihur dadin?

Zenbatek errepikatu behar du
gezur biribil bat
bozgorailu guztietako egia potoloa bihur dadin?

Acerca do tamaño das mentiras

Unha mentira... ¿é un engano sempre? ¿Sempre é un engano a mentira?

¿E... se a mentira é ínfima, invisible, igualmente se trata dun engano?

¿Hai no mundo alguén acaso,
que nin a si mesmo nin a ningún outro,
endexamais dixera nin a máis leve mentira piedosa?

¿Os cambios da cor do camaleón son... as cores da mentira?

Unha mentira desas que contas para ti mesmo...
¿resulta ao máis leve, ou máis pesada?

As mentiras dos nosos, ¿que veñen sendo?
¿máis espiñentas? ¿ou máis doadamente dixeribles?

¿As mudanzas interiores dos namorados son as cores da mentira?

¿Cantas mentiras pequenas se precisan para compoñer
unha mentira como deus manda, tamaño estándar?

¿Durante canto tempo segue sendo unha pequena mentira... unha
[mentira pequena?

¿Cantas veces fai falta repetir unha mentira de nada para facer
[dela unha ...mentira, e das boas?

¿Durante canto tempo ten que se abandonar unha mentira fresca
[para que se volva unha mentira podre?

¿As danzas e mudanzas do protocolo e a cortesía son as cores da mentira?

¿Non é por acaso o medo da propia culpa...
a máis perniciosa das mentiras?

Ez ote da norberaren erru-beldurra... gezur guztietan kaltegarriena?

Gezur batek hil egin dezake.

Beste gezur batek -edo gezur berak- bizi izaten laguntzen du.

Unha mentira pode matar.

Outra mentira –ou esa mesmaña– axuda a vivir.

Miren Agur Meabe
(Lekeitio - Bizkaia, 1962)

Ezin zaitzaket giltzapetu,
txolarrez eta eroz beteriko kalea zarelako.
Ezin zaitzaket ordenatu,
umeltasun lizunezko trumila zarelako.
Ezin zaitzaket harrapatu,
paturik gabeko zaldiaren galopa zarelako.
Ezin zaitzaket maitatu,
gogo oneko jendearen beldurren zakua zarelako.
Ezin zaitzaket pentsatu,
lo-gabezia ernai naukan ideia burugabea zarelako.
Ezagut zaitzaket, ordea:
neu lakoa zara, beste azal batekin.

Non podo pecharte,
porque es a rúa chea de pardais e de tolos.
Non podo ordenarte,
porque es unha marfallada escura de humidades lascivas.
Non podo alcanzarte,
porque es galope do cabalo sen destino.
Non podo amarte,
porque es o saco dos medos da xente de ben.
Non podo pensarte,
porque es a idea que turra de min no insomnio.
Nembargantes, podo coñecerte:
es coma min, con outra pel.

A tzo izara bat erre zitzaidan.
Erre egin nuen lisaburdinaz.
Ogi xigortuaren koloreko triangelua estanpatu nion
telebistaren erruz.
Beti izaten dut piztuta sukaldeko telebista txikia
arropa lisatu behar dudanean:
gerrako haurtxo beltz bat
ama hilaren titia miazkatzen ari zen.
Ilezko korapiloa egin zitzaidan eztarrian.

Ez zait ahaztuko,
esneak sujetadorea umeldu zidan eta.

Onte queimei unha saba.
Queimeina co ferro.
Chanteille un triángulo de cor pan torrado
por cousa da tele.
Sempre teño prendida a tele pequena da cociña
cando toca pasar o ferro:
un rapaz negro da guerra
chuchaba no peito da súa nai morta.
Fixoseme un nó de pelo na gorxa.

Non o esqueceréi,
pois o leite molloume o suxeitador.

Bestelako kodea aldarrikatu nahi dut:
hitzarena ez bezalako kodea,
hizkera ez-hitzezkoa,
oroimenean kondenatu ezineko lengoaia,
zinak gezurta ditzakeen berbakera,
erreklamazio-libururik eta
taraifa-zerrendarik gabeko mintzo mutua,
mezu anbiguoaz itxuraturiko jario askea,
adierazi gura ez denaren adierazpidea.

Reivindico outro código:
un código distinto da palabra
un idioma non verbal,
unha linguaxe imposible de condenar na memoria,
un dicir que desminta xuramentos,
un falar mudo
sen libro de reclamacións nin lista de prezos,
un fluir libre conformado por mensaxes ambiguas,
a expresión daquilo que non se quere expresar.

Juanjo OIasagarre
(Arbizu - Nafarroa, 1963)

**Nikasia Urrutik esana Bigarren Mundu Gerra bukatutakoan
itzultzekotan Alemaniara alde egin zuen nobio hura gogoan. 1987.
urteko urriaren 8**

Arrats gorri
Euria egin du eguerdian
Basoa, ilun zegoen
Karrika, hutsik
Etxea, bare

Negar egin dut gogotik
Aspaldi ez bezala
Oinaztura ikusi dut zeruan
Bakarrik nago
Urruti dago nire gaztaroa

Atertu du. Gaur ere
Nire nobioa, ez da etorriko.

Declaración de Nicasia Urruti ao lembrar o mozo que se foi ao rematar a Segunda Guerra Mundial, e que prometeu voltar. 8 de outubro de 1987

Vermello serán
Choveu ao mediodía
A fraga estaba escura
A rúa, baldeira
A casa, tranquila

Chorei con ganas,
Como hai tempo non choraba
Vin un lóstrego no ceo
Estou soa
Afastouse a miña mocidade

Escampou. O meu mozo
Tampouco non virá hoxe.

Martin Mann-ek esana Bigarren Mundu Gerra bukatutakoan Euskal Herrian utzi zuen andregai hura gogoan. Berlin. 1987. urteko urriaren 8

Esanen duzue
Zer egiten zuen alemaniar batek
Euskal Herria deitu leku batean
Han 42. Urte inguruan?

Horroretik desetatu.
Ez zen leku egokiena, badakit,
Baina Hitlerrek lortu ez zuena
Ez zuen Frankok lortuko.

Irrati aparailuak konpontzen nituen
Herriz herri, etxez etxe.
Gaztea nintzen eta
Larrua salbatu izanak
Bizitzara amildu ninduen.
Ez dago arriskua bezalakorik
Pasioaren ziztada potintzeko.

Gerra amaitu egin zen
Eta ni Berlinera itzuli,
Orduan bere uste nituen promesekin.
Posguerra latza izan zen
Oso latza.

Berlinek oinezkoen hilerria zirudien,
Karriketan zebilen jendea
Deslai, ogi bila
Eta errua jaten.

Agian oraindik bizirik dagoke;
Eta nork daki,
Gauaren mozorropean
Bere senarraren ondoan etzanik
Ni nauka gogoan
Oinazturak, una ilaun batez,
Iraganeko gela itxi hau argitzean.

Declaración de Martin Mann, ao lembrar aquela moza que deixou en Euskal Herria ao rematar a Segunda Guerra Mundial. Berlín. 8 de outubro de 1987.

Preguntarédesevos
O que facía un alemán
Nun lugar chamado Euskal Herria
Contra o ano 42.

Desertar do horror,
Xa sei, non era o mellor sitio,
Pero o que non conseguiu Hitler,
Non o lograría Franco.

Amañaba aparellos de radio,
De lugar en lugar, de casa en casa,
Era novo e
Ter salvado o pelexo
Empurroume á vida.
Non hai coma o risco
Para facer máis fonda a picada da paixón.
Acabou a guerra
E voltei a Berlín
Coas promesas nas que acreditei.
A posguerra foi dura
Moi dura.

Berlín semellaba un cemiterio dos viventes.
A xente ía pola rúa
Abandonada, á procura de pan.
E comía da súa culpa.

Quizais aínda estea viva.
E ¿quen sabe?,
Baixo o disfrace da noite,
Deitada a carón do seu home,
Se lembre de min
Cando este lóstrego, por un momento efémero,
Acaba de iluminar esta habitación do pasado.

Joxean Agirreren hiletan Thomas Woolfek esana

Estibaliz Urrestrilarendako

Eguzki dago neguko arratsalde goxoan
Eliza atariko platanerren artean
Dago jendea segizioari espera
Inora ezinik keinua harri
Karriken artean oinaze lorratzak utziz
Antzina doa bizitza inor sekula hil ez bailitzen
Eta kantari ari dira haurrak plazan:
Sagarra-manzana, ikatza-carbon
Mujer-andria, hombre-gizon

Hiltzea oroimenean gordetzea da
Eta desagertu etorkizunarekin bakeak eginez
“askotan”-esan du apaizak-
“bihar diogu, planak egiten ditugu
eta horretantxe gelditzen dira:
plan”. Hautsa darabil haizeak firin-faran
eta kantari ari dira haurrak errainutan:
haizea-viento, sol-eguzki
nieve-elurra, piedra-harri

Elizako ilunbetek hartu gaituzte.
Aurrean datzan zerraldo horrek
Amodioaren legeak hautsi ditu
Eta dolorearen zergatirik gabeko zergati
Ezkutatu da ezerezaren malkortegian behera
Non hustuko dugu oinaze hau guztia?
Bada kontsola gaitzakeen kantarik?:
Txoria-pajaro, xoxo-tordo
Amodio-maitasun, arbola-arbol

Bizi artean gutun entregatugabeak gara

O que Thomas Woolfe dixo no enterro de Joxean Agirre

Para Estibaliz Urrestila

Vai sol nesta suave tardiña de inverno.
Entre os pradairos do adro da igrexa
A xente agarda polo cortexo.
O xesto, que non ten a onde ir, pétreo.
A vida continúa coma se ninguén morrese nunca
E os nenos cantan na praza:
Sagarra-manzana, ikatza-carbón
Mujer-andria, hombre-gizon

A morte gárdase na memoria
E chegando, a un pacto co futuro,
“Moitas veces” –dixo o cura–
“Dicimos mañá, facemos plans
Que quedan niso:
En plans”. O vento move o po lenemente firin-faran
E os nenos cantan baixo os lóstregos
Haizea-viento, sol-eguzki
Nieve-elurra, piedra-harri

Cóbrenos a escuridade da igrexa.
Ese cadaleito que xace fronte a nós
Rompeu as leis do amor.
E a razón irrazoábel da dor
Agochouse na esterilidade da nada.
¿Onde baleiraremos todo este sufrimento?
¿Existe algunha canción que nos poida consolar?
Txoria-pajaro, xoxo-tordo
Amodio-maitasun, arbola-arbol

Mentres vivimos somos cartas non entregadas.
Pero a vida pide loita.

Eta, hala ere, bizitzak tema eskatzen du
Hiltzea, ordea, abandonatzea da.
Ausaz baina halabeharrez dugu zain
Edozein karreteratan, edozein ohantzetan
Edozein izkinatan, desorduz beti,
Haurrak kantari ari diren bitartean:
Mendia-monte, lagun-adiskide
Bizitza-vida, eguzki-sol

Erritual honek ez gaitu salbatuko
Baina beldurra uxa dezake, behintzat,
Eta hala ere, gaixotasuna
Hiltzeko modua baino ez da
Bizitzeko halabeharraren aukera bat.
Leiho goretatik dir-dir dagi eguzkiak
Eta antzina doa bizitza inor sekula ez bailitzen hil:
Gaixo-enfermo, mina-dolor
Sombra-itzala, muerte-heriotz

Morrer, en cambio, é abandonar.
Espera por nós casual pero implacable
En calquera estrada, en calquera chousa
En calquera recanto, sempre inagardada
Mentres os nenos cantan:
Mendia-monte, lagun-adiskide
Bizitza-vida, eguzki-sol

Este ritual non nos ha salvar.
Pero pode escorrentar o medo, cando menos.
E, aínda así, a enfermidade
Non é máis ca un xeito de morrer,
Unha posibilidade do destino da vida.
O sol brilla nas fiestras
E a vida continúa coma se ninguén morrese nunca:
Gaixo-enfermo, mina-dolor
Sombra-itzala, muerte-heriotz

Xabier Olaso
(Otxandio - Bizkaia, 1964)

Neure buruaren bila

Izarapean aritu naiz
neure buruaren bila,
ohe azpian aritu naiz,
mesanotxeko kaxoiak aztertu ditut,
armairuak ikuskatu;
hainbat libururen orribarrenak ere
begiztatu ditut,
Homeroren «La Iliada» edo
Yosa Busonen haikuenak, kasu,
baina neure buruaren
seinale bat bera ere ez dut kausitu.

Jarraitu dut bila,
etsi gabe jarraitu ere neure buruaren bila,
eta,
zapata-kaxan begiratu dut,
hozkailuan begiratu dut,
komuneko katiluan,
harrien azpian;
praketako poltsikoak ere arakatu ditut
urguritasunez,
-zuloetatik eroriko zen, agian?-
baina neure buruaren arrasto ñimiñorik ez,
lorratz soil bat bera ere ez, sikiera.

Finean,
bainugelako ispiluan begiratu dut
badaezpada ere,
baina kristalaz bestaldean
ez da inor ere ageri,
inor ere ez.

Procurándome a cabeza

Busco por min
mirei baixo as sabas
buscándome a min propio,
mirei baixo a cama,
desordenei os caixóns da mesa de noite,
mirei entre as follas
dos meus libros, ‘
na Ilíada de Homero, por exemplo,
ou nos haikús de Yosa Buso,
mais non encontrei
sinal ningún
de min mesmo.

Seguín buscando
sen desanimarme, buscando por min,
e
mirei nas caixas de zapatos,
no frigorífico,
na cubeta do váter
baixo as pedras;
baleirei os petos do pantalón
varias veces
-¿el caería polos seus furados?–
Mais non encontrei
pegada ningunha de min mesmo,
nin sequera unha pequena pista.

Á fin,
mirei no espello do baño
por un acaso,
mais tras o vidro
non hai ninguén,
ninguén.

Denboraren joana

Eskuen atzamar artetik
isuri zaizkigu orenak,
tximista baten abiadaz,
taupada bortitz baten dardaraz
isuri zaizkigu,
eta oharkabea
denboraren meneko bihurtu gara,
oraina
iragana baita «oraina» esan orduko.

Ezgai gara
denbora iragankorrari
hegoak erauzteko,
eta ezinbestean bere poderioak
nekaldu egiten gaitu,
ahitu bere zamaren galdak,
urritu bere mehatxuaren matxardak,
eritu bere orratz zorrotzaren sastadak.

Artean guk,
mendeku gisa edo,
denboraren joana gaitzesten dugu batzuetan;
ez gara bakarrak baina,
kuku-erlojuak ere
ez baititu orenak kantatzen,
madarikatu egiten ditu,
behin eta berriro,
behin eta berriro,
behin eta berriro,
behin eta berriro,
behin eta berriro.

O paso do tempo

Escorregaron as horas
entre os dedos das mans,
coa velocidade do lóstrego,
co arreguizo dun latexo violento,
escorregaron,
e inconscientemente
mudamos en escravos do tempo,
porque o presente
xa é pasado antes de terminar de dicir “presente”.

Somos incapaces
de cortarlle as ás
ao tempo pasaxeiro
e o seu poderío
cansa sen remedio,
esgota a calor do seu peso
empequenece a forcada da súa ameaza
enferma a picadela da súa agulla afiada.

Mentres, nós,
quizais por vinganza,
rebelámonos ante o paso do tempo,
pero non somos os únicos,
tampouco o reloxo de cuco
canta as horas,
maldías
unha e outra vez
unha e outra vez
unha e outra vez
unha e outra vez
unha e outra vez

Mostarko postala

Eta guda gordinaren ostean, zer?

Suntsipenaren aztarnak
hondarrak eta hondar gehiago
besterik ez du utziko bidean.
Hondarrak eta arraildurak,
arraildurak teilatu gorrixketan
eta berunezko zeruan,
arraildurak bihotz-begietan,
zauri sendaezinak.
Jovanek zuri-beltzezko argazkiei eutsirik
vodkaz beteriko edalontzian
itoko ditu errenkurak
eta penak,
Lena gogoan
edan eta edan arituko da
konortea zeharo galdu arte.

Bitartean, kriseilu baten agonian,
Shamilek antigualeko herri-kantak
interpretatuko ditu eskusoinu txikiaz,
malenkoniatsu,
galtzailearen atsekabeaz.

Postal desde Móstar

¿E que quedará despois da guerra cruel?

Só deixará no camiño
as pegadas do abatemento,
ruínas e máis ruínas
ruínas e fochas,
fochas nos tellados vermellos
e no ceo de chumbo,
fochas nos ollos e no corazón,
feridas imposibles de curar.

Jovan afogará o seu sufrimento
e as súas penas
no vaso cheo de vodka
mentres mira fotos en branco e negro,
lembrará a Lena
e beberá e beberá
ata perder o sentido.

Entre tanto, baixo a agonía dun candil
Shamil cantará vellas baladas
ao son dun acordeón,
melancólico,
coa mágoa dos perdedores.

Jose Luis Padron
(Legazpi - Gipuzkoa, 1970)

Elkarrekin mintzatuz

Elkarrekin mintzatuz,
hitz bat bera ere esan gabe,
erabateko isiltasun begietan,
bihotzak hutsik bilduagatik,
elkar loturik arnasez,
desira bihotz kolpetan,
haragizko sinesmenari emanak,
baietza baietzago,
denborarik gabeko zirrararekin
urtzerarte.

Diálogo horizontal

Como lámpadas
que falan de ti e mais de min,
palabras que non me dirás,
silencios que están por dicir,
dobrememente o corazón medra
por latexos, por beizos inocentes,
a respiración en bruto,
o desexo en que collemos,
a carne dos anos,
o si xa espido,
o tempo xa dúas veces endexamais.

Bazterretan

Ametsak ditut diot infinituan ametsak ditut
futbol baloia hotza etxeak
lerro okerrak marrazten fatxada itxusiak
teleskopio itsua eta ederra
zerua zenbat eta zenbat zeru hau bezala
zure besoetara iristeko
zure begietara teilatuak
hil nahi ez badut erori
bizi nahi ez badut erotu
eguneroko antipoeta
maitasun bidaia bakartia oinen egitekoa
ikusten ez duenaren arrabita
izateaz leku orotan ohio
memorian aitaren amasabelean
usoak gau almohadan
bularren zure eguzkipean aire-arropa
ideiak erortzen zaizkit oroimenak
harritzeko gaitasuna ilunabarrean esertzen
naiz paper honetan eta ametsak ditut
diot bazter orotan ametsak ditut.

En todos os recantos

Teño soños digo no infinito teño soños
unha pelota de fútbol de frío das casas
sen orde nin beleza
un telescopio selado e fermoso
un ceo tantos ceos como este
no camiño dos teus brazos
nos tellados dos teus ollos
se non quero morrer bótome
se non quero morrer toleo
antipoeta de todos os días
a senlleira viaxe do amor de andar
co violín dun cego
berro en todos os sitios de ser
na memoria no ventre de meu pai
pombas na almofada da noite
roupas aéreas ao sol dos teus peitos
cáenme as ideas as lembranzas
a sorpresa no serán sento
no papel e teño soños
digo en todos os recantos teño soños.

Nik ez diot barrerik egiten

Nik ez diot barrerik egiten
herrian inor ez denari.
Ekin eta ekin, zer edo zer lortu nahian
zoritxarrak baztertzen duenari.
Nik ez diot barrerik egiten
mehatzean, fundizioan, zurginolan
seme-alabentzat lanean ari denari.
Txina, Afrika edo Galiziatik
etorritakoari. Gerrate guztiak galdu dituen
errugabeari. Gogorkeriak birrindu,
eta lurperatu duenari.
Nik ez diot barrerik egiten
inork benetan hartzen ez duenari,
mostradore aurrean isilean eta arrastaka
ezkutatzen denari,
beharrak torturatuari,
barrena hustu zaion beste preso bati.
Nik ez diot barre egiten
adiskide berrien falta nabaritzen duenari,
iltze-zapatekin ostikatu dutenari,
ilunetik irten eta ilunera itzultzen denari,
kalekantoian bakarrik ahozpeztanda dagoenari,
nik ez diot barre egiten
berriro esnatu nahi ez duenari.
Nik ez diet barre egiten.
Maite-maite ditut neure burua bezala,
itxaropenezko gizonak direlako,
erreka gardena ur gaixoaren ondoan,
bihotza leher dutelako, taupadaka, eskuetan.
Nik ez diet barre egiten,
maite-maite ditut,
maitasun haundi baten premian daudelako
ni bezala.

No lugar non río

No lugar non río
de quen non é tido en conta.
De quen, círculo a círculo, se esforza
en conseguir aquilo que lle denega a sorte.
Do que nos Altos Fornos ou nas minas ou
na Cooperativa de Ataúdes traballa por
e para os fillos. Do vido da China,
África ou Galiza. Do que na súa inocencia
perdeu todas as guerras. Do amputado
e soterrado, aquí na terra, pola tiranía.
Non, non río daquel ao que ninguén ten en conta,
do que se agocha atoutiñante en silencio
tras dunha barra, do fustrigado pola necesidade,
desoutro preso baleirado en si mesmo.
Non río do que devece por un novo amigo,
daquel patexado por botas con biqueira,
do que sae da sombra e volta a ela,
do que deitado non soña na beirarrúa,
non río do que xa non lle importaría volver
espertar. Non, no lugar non río.
Quérolles máis que a min mesmo,
porque están cheos de min,
dun home e unha muller que recoñezo,
dentro de min agora o seu corazón latexa.
Non río,
porque están faltos de ti,
coma min, igual ca min.

Asier Serrano
(Eibar - Gipuzkoa, 1975)

Kasiopea Bilbon

Itzalpeko agorrilak moztarroentzat basaloreak biltzen
Turkesa koloreko alukoa mahastu zaidan
Gerrila urbanoek mendietarantz despeditu ditun
Biok graffitiak desagertarazteari ekin zionagu
Miserable izateko jaio gintunan Moskuko plaza gorrian
Milaka errefuxiatuk amagaldutzat gauzkaten.

Zauri ugari ditin karrika honek
Beste auto bat ziztuan abiatu zaigun
Hiri honek kasiopea izena izan zezakenen
Aldiz horregatik deitzen zionagu biok bilbau
Esku bakoitzean bina ordulariz nabigatzea
Modan jarri zeneko gaua zetorkidan.

Argazkilariek fotoa ateratzean irri egiten dutela
Konturatu gintunan bart hiper horren atean
Edozein ama zorroren karminegaz nahasteko
Bete ditinagu sarrera irteera markatzen duten jantziak
Hor honat gorriaren narrua askatzera
Ez gaitun negar egiteko jaioak badakin.

Marrastu ditinagu burezur azulak hire patioan
Tatuatu ditinat heriotzak nire bularraldean
Autobus honek gutxitu fisikoak zamazkin
Bati besoa falta zaion beste bati ezkerreko hanka
Eta neuri bihotza... nahi al dun nirekin oheratu Lorelei.

Casiopea en Bilbo

Agosto silandeiro apaña flores silvestres para os disfrazados
Mesturousecheme o fluído da vaxina cor turquesa
As guerrillas urbanas despídense cara ao monte
As dúas dedicámonos a borrar grafitis
Nacemos na Praza Vermella de Moscova para vivir miserablemente
Milleiros de refuxiados tómannos por nais perdidas.

Esta rúa está ferida por mil lugares
Outro coche que acelera
Esta cidade podería chamarse Casiopea
Aínda que por iso mesmo nosoutras chamámoslle bilbau
Navegar con dous reloxos en cada pulso
Vén a noite que se puxo de moda

Onte na porta dese hiper decatámonos
De que os fotógrafos sorrín cando tiran fotos
Para confundir a unha nai anónima co carmín do bolso
Enchemos os vestidos que marcan a entrada e a saída
Dedicámonos a liberar a pel do vermello en calquera sitio
Xa sabes que non nacemos para chorar.

Pintamos caveiras azuis no teu patio
Tatuei a morte no meu peito
Este autobús transporta diminuídos físicos
A un fáltalle un brazo, a outro a perna esquerda
E a min o corazón... Gustaríache deitáreste comigo Lorelei.

Eguzkia altxatzean

Itzuli naiz
gauaren azken ziztuaz
inor zain ez dudan etxola bakartira
Uluari utzi diote inguruko otsoek
loak soilik garaitu du bidai luzean
zaindu nauen zaldia
eta ikuiluan lasto lokatstuek laztantzen dute
haren herio arnasestua:
Gezi gazi gozoz zauritutako amoranteen bihotzetan
zure karminezko urratsak aurkitu ditut
gari artean jaiotako haurraren seaska
bezain gorriak darraite...
Esan zenidan badirela oraindik
konkistatzeko zeru berriak... halere
amagalduen deien esperoan dirauten
seme alaben aieneak eskuratu ditut bakarrik
Desioaren trenak minutuero igarotzen ziren
eden debekatueta... baina nik
lurra gurtu zuen haur mutu hura izan gura nuke
izenik gabe... zure itsasoak zeharkatzera
behartuko nauen iraganik gabe.

Itzuli naiz eta
hustu dut gauaren azken ardo botila
bion ezpain arrastoak gordetzen zuten
edalontzi pozoinduan...
Nire begi lurrundu nekatuek bistaratu dezaketen
min ororen gaindi lotsati eta urduri
altxatzen da eguzkia
eta bada hiri gorri bat
tatuatu zenidan zeruan.

Ao se levantar o sol

Voltei
co derradeiro suspiro da noite
á casoupa solitaria na que ninguén espera por min
Os lobos veciños deixaron de oulear
só o sono venceu o cabalo
que coidou de min na longa viaxe
e na corte só a palla lamacent
aloumiña o acorar da súa morte:
Achei pegadas do teu carmín
no corazón dos amantes satisfeitos na doce ferida
seguen tan encarnadas
como os berces dos nenos nados nas searas...
Dixéchesme que aínda quedan
novos ceos por conquistar... pero
só encontrei os laios dos fillos
que esperan a chamada das súas nais perdidas
Os comboios do desexo pasan cada minuto
polos edéns prohibidos... pero eu
quixera ser aquel neno mudo e anónimo que adorou
a terra... que me obrigará a cruzar os teus mares

Voltei
e baleirei a última botella de viño da noite
na copa envelenada
que gardaba pegadas dos nosos beizos...
O sol levántase⁴
vergoñento e nervioso sobrepoñéndose a toda a dor
que poden ver os meus ollos cansos e embazados
e hai unha cidade vermella
no ceo que me tatuaches.

Castillo Suarez
(Altsasu - Nafarroa, 1976)

Batzuetan denok

Batzuetan denok izaten dugu gogoia
zer eginen zenuke nire alde galdetzeko,
arratsaldeetan maitasun egiaztapenak egiteko hurrengo
egunean lanera joan aitzinetik.

Zenbatetan garaiz heltzen gara
berandu heldu nahi dugulako,
maitasuna delakoan
konfirmazioa behar duen bakarra.

Nork ez ditu bide bazterrean utzi lekuko barik
begirada gordinak ustel daitezen,
ustez biografiak asmatzeko behar ez direlako,
asperdurak ohar koadernotan
islarik ez eduki arren
(soilik arrasto antzemanezinak
eta salneurriaren etiketak
atzeko aldean itsatsirik).

Sarritan sinpleegiak direlako
nahi genituzke erantzun konplexuak,
deskodetze prozesuarekin
zer egin ez dakigula.

Algunhas veces todos

Algunhas veces todos devecemos por preguntar
que farías ti por min,
por confirmar o amor ao serán,
antes de ir traballar o día seguinte.

Cantas veces chegamos axiña
porque queremos chegar tarde,
crendo que o amor é o único
que precisa confirmación.

Quen non deixou á beira do camiño sen testemuñas
crúas olladas para que apodrezan,
crendo que son innecesarias para inventar biografías,
aínda que o fastío non ten reflexo
nos cadernos de notas
(só restos imperceptibles
e a etiqueta do prezo
na parte de atrás).

Pois moitas veces son simples de abondo
as complexas respostas que desexamos,
e non sabemos o que facer
co proceso de decodificación.

Ez dut sekula tangorik dantzatu

Ez dut sekula tangorik dantzatu.
Horregatik edukitzen ditut giltzak hartzen artean,
behar ez ditudala jakinagatik.
Hilotza ikusteko ilara konfliktiboa desegin zen egunean
ez zintudan ikusi plazan paseatzen.
Esanen nizukeen: «Erakutsi dakidan guztia,
ez dakidana ez baitut jakin nahi».
Se necesita pescadera en hipermemado de Pamplona.

Non bailei nunca un tango

Non bailei nunca un tango.
Por iso adoito ter as claves entre os dedos,
mesmo sabendo que non as preciso.
O día que se disolveu a fileira conflictiva que quería ver o cadáver
non te vin na praza paseando.
Teríache dito:
«Apréndeme todo o que sei,
que o que non sei non o quero saber».
Se necesita pescadera en hipermercado de Pamplona.

Larunbat arratsaldeetan bideoa alokatzea

Larunbat arratsaldeetan bideoa alokatzea
nahikoa litzateke iragana birziklatzeko,
lagunei xehetasun nazkagarriak partitu ordez.
Publizitatera dedika gintezke bestela:
kanpainak irudikatu
kapitulu amaierako hutsune mingarriak betetzeko.
Alabaina, ez ginateke ausartuko lana uztera;
seietan zer egin behar dugun ez jakitera,
urdin ez pentsatzera,
etorkizunak abandonatuko gaituelakoan.

Alugar un vídeo os sábados á tarde

Alugar un vídeo os sábados á tarde
é suficiente para reciclar o pasado
en vez de lles repartir aos amigos detalles escabrosos.
Senón, podémonos dedicar a iso da publicidade:
imaxinar campañas
para encher os dolorosos ocos de remate de capítulo.
Porén, non nos atreveríamos a deixar o traballo;
a non saber o que faremos ás seis,
a pensar azul,
temendo que nos abandone o futuro.

Kirmen Uribe
(Ondarroa - Bizkaia, 1970)

Bisita

Heroína larrua jotzea bezain gozoa zela
esaten zuen, garai batean.

Medikuek esaten dute okerrera ez duela egin,
eguna joan eta eguna etorri, eta lasai hartzeko.
Hilabetea da berriro esnatu ez dela
azken ebakuntzaz geroztik.

Hala ere, egunero egiten diogu bisita
Arreta Intentsiboko Unitateko seigarren boxera.
Aurreko oheko gaisoa negar batean aurkitu dugu gaur,
Inor ez zaiola bisitara agertu diotso erizainari.

Hilabetea arrebaren hitzik entzun ez dugula.
Ez dut lehen bezala bizitza osoa aurretik ikusten,
esaten zigun,
ez dut promesarik nahi, ez dut damurik nahi,
maitasun keinu bat besterik ez.

Amak eta biok egiten diogu hitz soilik orain
Anaiak lehen huskeriak esaten bazizkion,
orain agertu ere ez da egiten.
Aita atean geratzen da, isilik.

Ez dut gauez lorik egiten, esaten zigun arrebak,
beldur diot loak hartzeari, beldur amesgaiztoei.
Orratzek min egiten didate eta hotz naiz,
hotza zabaltzen dit sueroak zainetan zehar.

Gorputz ustel honi ihes egingo banio.

Bitartean heldu eskutik, eskatzen zigun,
ez dut promesarik nahi, ez dut damurik nahi,
maitasun keinu bat besterik ez.

Visita

A heroína é tan doce como facer o amor,
diciá ela noutro tempo.

Os médicos din día tras día que non foi a peor,
que acouguemos.
Mais xa hai un mes que non dá espertado
da última operación.

Sen embargo, visitámola todos os días
no sexto box da Unidade de Coidados Intensivos.
Ao entrar, o doente da cama do lado choraba,
non veu ninguén a visitarme, dicíalle á enfermeira.

Hai xa un mes que non sentimos a voz de miña irmá.
Non vexo como antes toda a vida por diante, dicíanos,
non quero promesas, non quero arrepentimentos,
soamente un aceno de cariño.

Agora só lle falamos miña nai e mais eu.
Meu irmán o máis vello antes non lle dicía máis que parvadas,
agora nin sequere aparece.
Meu pai fica na porta, calado.

Non durmo polas noites, dicía miña irmá,
teño medo de durmir, medo dos pesadelos.
As agullas máncanme e teño frío,
sinto que o soro arrefría as miñas veas.

Se puidese fuxir deste corpo podre.

Entrementres collédeme da man, pedíanos,
non quero promesas, non quero arrepentimentos,
soamente un aceno de cariño.

Urrun izanik

Urrun izanik
 begiraiezu
trenbideetako mitxoleta gorriei,
euren hostoak kulunkatzen.

Aineza pentsa:
 dena ez da galdu.
Ainendi berriz zure ispilu,
bidaztiarena aintzira den bezala

Utzi pentsatzen
 berriz elkartuko garela,
iraganeko egunak itzuli ahal direla.

Gezurra ez balitz esango nuke:
ez naiz aldatu, ausart naiz oraindik.

Nire ametsetan hogei urte duzu beti.

Ti que estás lonxe

Ti que estás lonxe
olla as mapoulas
a carón das vías do tren,
como abalan as súas pétalas vermellas.

Oxalá puidese pensar:
non todo se perdeu.
Oxalá fose outra vez o teu espello
como o é o lago para o viaxeiro.

Déixame pensar
que volveremos a estar xuntos,
déixame pensar que os días de outrora poden volver.

Se non fose mentira, diría:
non cambiei, sigo a ser valente.

Nos meus soños sempre tes vinte anos.

Urtzi Urrutikoetxea
(Bilbo - Bizkaia, 1977)

Ohe bazterrean pilaturik utzi ditut liburuak
eta flexoa amata eta bihotza isetu dut.
Gaur urduri heldu naiz etxera
giroan polizia sozialen kamuflajea
txarto dekoratu dutelako
eta goizean itsatsitako kartelak
zoruan hautsirik jaso ditudalako.
Jausi berri den egunkari faxista xerkatzen dut
atzamarrez ohepetik,
zure argazkia agertu zeneko ale hura gordetzen dut
oraindik,
orrialdeak beilegitu eta fotografiakoa
zu ez zarela jakin arren.

Erritualerako prestatu naiz
eta pot bat eman dizut bekokian eta
pizamako prakak erantzi eta komuneko papera
mesanotxean dagoela ziurtatu dut.
Pertsianako zirrikituetako argitik ez zatoz zu eta
iluntasunak guztiz irentsi arte beheratu dut,
gero imajinatu egin zaitut goiezko iruditik,
orrazkera berriak sama desiragarriago marrazten dizu,
ezpainetako autobidean hegoaldera
polo grisetik ez dizut
sujetadorearen kolorea asmatzen ahal,
zuk zuria behar duzu ordea
ez duzu sekula... beno, oso gutxitan.

Eta gaur ez didazula so egin ohartu naiz
gure alfabeto sekretua mututu egin dela
eta eskuan amets dekadente baten arrastoen
gutun loakartua baino ez daukat.
Goizeko praka bakeroak ondo lotzen zitzaizkizula
eta kuleroak marratu eta
estaltzen saiatzen zinen lerrotoa
deskribatzen zizun eta nik inoiz
sentitu dut zure epela belarri ostean eta
oharkabeen bailitzan bizkarra zulatzen zenidan
kamiseta zuriko bularrak itsatsiz.

Baina eze, gaur kanpaia nasai jotzeko ere,
sirena gehiegi entzuten da.

Dei en amorear os libros á beira da cama.
Apaguei o flexo e prendín o meu corazón.
Hoxe cheguei nervioso á casa
porque no ambiente decoraron mal
a camuflaxe dos policías sociais
e porque tiveron que recoller do chan
os carteis rompídos que pegamos á mañá.
Baixo a cama, procuro cos dedos o xornal fascista
que acaba de caer,
aínda
gardo o exemplar no que publicaron a túa foto,
a pesar de as follas mareleceren e sei
que ti non es a da foto.

Preparei o ritual.
E bícote na fronte e
saco o pantalón do pixama e asegúrome
de que o papel hixiénico está na mesa de noite.
Non vés ti da luz que escoa pola persiana;
baixeina ata que a escuridade o trague todo,
despois imaxineite tal como estabas á mañá,
o novo peiteado debúxache un colo máis desexable,
desde a autovía que se afasta para o sur dos teus beizos,
baixo o polo gris,
non puiden adiviñar,
a cor do teu sostén.
Mais penso que o levas branco,
ti nunca... ben, poucas veces.

E decateime de que hoxe non miraches para min
que enmudeceu o noso alfabeto secreto
e nas miñas mans só queda
a carta durmida que lembra un soño decadente.
Que os vaqueiros che sentaban ben,
que che marcaban o xeito das bragas
e o resto tamén
que tentabas ocultar e eu
puiden sentir a túa morneza tras as miñas orellas e
que, case sen o saberes, furabas as miñas costas,
rozándome cos peitos baixo a camisola branca.

Pero non, ata para me masturbar con acougo:
hoxe séntense de máis as bucinas.

X

irula ttiki batek jotzen du
Stratford haraneko melodia,
Errari, gorputzak edozein muino txokotan
Batzen ziren sasoiez oroituz,
Itzuliko ez garen lur garaiak eta han
Gelditu ziren izakiak gogoan,
Eta tristurak harrapatzen gaitu
Ontziaz bestaldeko taberna zuloan.
Bizitza dohakabeen bisitak atxilotu gintuen gisara,
Itzultzeko lain sos pilatzea
Ametsa baino ez izatearen ikara,
Eta ikara
Gaur gauez ere ez zaudelako ene ohean.

Basotik trago heze bat hartzen dut
Lei tarteak urtuz mihi dorpez.

Gero txaloak, harpa bat eta
Gaitarik solemneena entzuten dira,
Nola alkoholodun malenkonia tanta bat
Lekeitioko portuan.

Unha pequena frauta toca
A melodía do val de Stratford,
Errante, a lembrar o tempo
En que os corpos se unían en calquera recanto dos outeiros,
As terras altas ás que non voltaremos, e ali
Ficaron os seres recordados,
E a tristura invádenos
Na taberna que fica alén dos barcos.
Así como nos encarceraron a visita dos infelices,
O medo de posuír só
O soño de axuntar as moedas suficientes
Para regresar,
E o medo,
Porque tampouco hoxe estás na miña cama.

Tomo un grolo húmido do vaso
E derreto o xeo coa miña torpe lingua.

Despois séntense os aplausos, unha arpa, e
a gaita máis solemne,
como unha pinga de saudade bébeda
no porto de Lekeitio.

Juan Luis Zabala
(Azkoitia - Gipuzkoa, 1963)

Bilkura

Denak elkartu ziren
gauzaki hautsiak batera,
eta asanblada irregularra eratu
independentzia aldarrikapenerako.

Erretako kamioi kabina batek
arteak eta herdoila aipatu zituen,
komun eta konketek pitzadura ederretsi,
lohia eta errautsak laudatu ziren goraki,
erlojuetako orratzak noranahi begira.

Hantxe geratzea zen dena,
goi mailako ikasketa amairik gabea,
egote eta bategite unibertetsala.

Haustura bizitza berri bat zen
-asanblada betierekoa,
elkartasun erabatekoa-,
errai-erraietatik bizi beharrekoa,
eta etorkizuna deika senti zitekeen
traste tarteetatik trakets tranbalaka,
teleaparatu hondatu baten itxura hartuta.

Xuntanza

Xuntáronse todos
os obxectos rompidos,
e constituíron unha asemblea irregular
para proclamar a independencia.

A cabina dunha camiión queimado
citou a arte e mais a ferruxe,
retretes e lavabos gabaron a fenda,
fixeron arroxadas louvanzas á lama e ás cinzas,
as agullas dos reloxos miraban para calquera parte.

Todo consistía en ficar alí,
interminable aprendizaxe de alto nivel,
permanencia e unificación universal.

A ruptura era unha nova vida
-assemblea eterna,
solidariedade sen fendas-,
que tiña que se vivir desde as entrañas,
e podía sentirse o futuro chamando
torpe e abaneante por entre os trastes
transformado en televisor avariado.

Traizioa

Jean Geneti

Traizio koldarrez zamatutako
GMC kamioi herdoilduak
landatu ditut muturrez gora
erraietako baratza mortuan,
grisa beltzera amiltzen duen
barne zeruaren galgari begira.

Deposito zulatuetatik darien
isurkinean nahi nuke murgil egin.

Maite dut gasolio usaineko
bakardade gaizto eta errudun hau.

Traizón

A Jean Genet

Plantei boca arriba
enferruxados camiões GMC
cargados de covarde traizón
no deserto horto das miñas entrañas,
ollando a bóveda do ceo interno
que precipita o gris a negro.

Gustaría de mergullarme no líquido
que lles mana polos depósitos furados.

Amo esta malvada e culpable
soidade con cheiro a gasóleo.

Apéndices - Eranskinak

Apéndice I - Eranskina, I.

Lista de Autores que publican o seu primeiro libro
entre 1990 e 2000. Lista de títulos.

1990 eta 2000. urteen artean bere lehen poema liburua argitaratu
duten idazleen zerrenda. Izenburuen zerrenda.

Aldai, Xabier: Bala zero urdina (1993).

Aillet, François: Kaiku haiku (1997).

Aiastui, Jon: Nongo nor (1999).

Apalategi, Ur - Goiaskoetxea, Unai: Erdi guneak (1995).

Aristi, Pako: Castletown (1996), Oherako hitzak (1998)

Arkotxa, Aurelia: Atari ahantziak (1993).

Arregi Diaz de Heredia, Rikardo: Hari hauskorak (1993), Kartografia (1998).

Azkona, Jose Felix: Artius (1996).

Berasaluze, Gari: Azaro Urruneko intifidak (1996).

Cano, Harkaitz: Kea behelainopena bezala (1994).

Diaz, Isabel: Ura badoa maldan behera (1996), Ontzi iluna (1999).

Etxaburua, Arantza: Hitz hits (1992).

Estankona, Igor: Anemometroa (1998).

Etxebarria, Martin: Katiluaren ipurdia (1999).

Garcia de Cortazar, Mirari: Poesiaren magalean (1995), Itzaleko hitzak (1995),
Oroimen bizi eta margulduak (1997), Kea urruntzean (1998).

Ibarguren, Mikel: Hemen gauak lau ertz ditu (1996).

Iruretagoiena, Iñigo: Denboraren memorian (1997).

Izaga, Xabier: Bart irakurtzeko gaur izkiriatura (1998).

Kaltzada, Pilar: Ur-tximeletak (1999).

Linazasoro, Karlos: Udazkeneko karabana erratuak (1991), Apunte eta
ahanzdurak (1993), Euriaren eskuak (1995).

Lopez de Lacalle, Alain: Lanpernak (1998).

Lopez Mugertza, Juan Karlos: Garraren eta karroiaren margoak (1994).

Markuleta, Gerardo: Larrosak noizean behin (1990), Sagarraren hausterrea

(1994), Hauta-lanerako poemategia (1999).

Meabe, Miren Agur: Oi hondarrezko emakaitz (1999), Azalaren kodea (2000).

Olasagarre, Juanjo: Gaupasak (1991), Bizi puskak (1996).

Olaso, Xabier: Gauaren magalean (1997), Ariaren hariak (1998), Datak eta postdatak (1999), Urtaro (1999).

Padron, Jose Luis: Itzal izotzezkoan bildurik (1997), Txori erratuen bilera (1998), Ibaia euri erasoetan bezala (1999).

Rojo, Javier: Arroderen gunea (1990).

Serrano, Asier: Bada hiri gorri bat (1997).

Suárez, Castillo: Amodio galduak (1999), Bitaminak (2000), Iragarki merkeak (2000), Mugarri estaliak (2000).

Otxoteko, Pello: Haraindiko begiradaren bila (1999).

Taberna, Mikel: Mendearen ilunabarrean (1996).

Tolosa, Andoni: Satorrak (1990).

Urkia, Maite: Gariaren usain horia (1996).

Urkixo, Joanes: Berbak legezko aiztoak (1990).

Uribe, Kirmen: Ekografia (1998).

Urrutikoetxea, Urtzi: Borroka galduetatik gatz (1997).

Zabala, Juan Luis: Hautsia natza (2000).

Apéndice II - Eranskina, II.
Publicacións por ano.
Argitarazioak urterik urte.

1990	1991	1992	1993	1994	1995
Markuleta Rojo Tolosa Urkixo	Linazasoro Olasagarre	Exxeburu	Aldai Arkotxa Arregi Linazasoro	Cano Markuleta Mugertza	Apalategi / Goiaskoetxea ¹ G. de Cortazar ² Linazasoro
1996	1997	1998	1999	2000	
Aristi Azkona Berasaluze Diaz Ibarguren Olasagarre Taberna Urkia	Aillet G. de Cortazar Iñurtagoiena Olaso Padron Serrano Urrutikoetxea	Aristi Arregi Estankona G. de Cortazar Izaga Olaso Padron	Padron Kaltzada Suarez Alastui Diaz Etxebarría Meabe Markuleta Olaso ³ Otxoteko Uribe	Suarez ⁴ Meabe Zabala	

- (1) Estes dous escritores son coautores dun mesmo libro.
Idazle biok liburu bakarraren egile gisa agertzen dira
- (2) Mirari Garcia de Cortazar publicou dous libros en 1995, ambas as edicións debidas a premios.
Mirari Garcia de Cortazarrek liburu bi argitaratu zituen 1995. Urtean, biak sarituak.
- (3) Xabier Olaso publica en 1999 dous libros, ambos premiados.
Xabier Olasok liburu bi argitaratu zituen 1999. Urtean, biak sarituak.
- (4) Castillo Suarez publica tres libros en 2000, dous deles froito de premios, e o terceiro en edición comercial.
Castillo Suarez en hiru liburu argitaratu dira 2000. Urtean, bi sarituak, eta hirugarren bat edizio komertzialean.

Indicanse en negriña as publicacións debidas a premios.
Letra beltzez doaz saritu ondoren argitaraturiko lanak.

Este libro rematouse
de imprimir nos talleres de Litosprint
cando se facían 56 anos
do asinamento en Mexico
do Pacto Galeuzca
por diversas organizacións políticas
vascas, galegas e catalanas.

* * *

Liburu hau Litosprinteko inprimategian
agertu zen zenbait erakunde gailegok,
euskaldunek eta katalanek
Mexikon GALEUZCA hitzarmena
sinatu zuteneko 56.
Urteurruna bete zenean.

